novice

Leto VII. - Št. 31 KOČEVJE 3. avgusta 1962 Cena 20 din

Osnovne organizacije ZK naj analizirajo svoje delo

Na razširjeni seji Občinskega komiteja ZK Kočevje so 27. julija razpravljali o pripravah za letne konference ZK, ki bodo jeseni. V poročilu so bile prikazane dobre in slabe strani članov ZK in osnovnih organizacij v gospodarskih in družbenih dejavnostih. Aktivnost nekaterih komunistov in osnovnih organizacij v odpravljanju napak in odkrivanju le-teh ni pokazala še tistih uspehov, ki bi jih lahko pričakovali po delu komunistov v našem družbenem življenju.

Problemov za reševanje je po vseh osnovnih organizacijah, pa naj bo to v gospodarstvu, terenih in na vasi, vedno dovolj. Komunisti so odgovorni pred ZK, da probleme ugotavljajo, analizirajo in jih tudi rešujejo. Osnovne organizacije, ki se redno sestajajo vsaj enkrat v mesecu, so s svojim delom na tekočem. To se vidi iz dela osnovne organizacije Cankarjevega terena in Elektro-Kočevje, ki sta imeli po letni konferenci 8 sestankov, na katerih so komunisti obravnavali vse tekoče probleme in jih tudi reševali. So pa tudi osnovne organizacije ZK, ki so imele v tem času manj sestankov in uspehi dela takih organizacij ne morejo biti veliki. Nič ni potem čudnega, da so take organizacije v zaostanku s plačevanjem članarine.

Nekateri člani ZK se branijo prevzemati delo in odgovornost, pa naj bo to v organih delavskega ali pa družbenega samoupravljanja in se pri tem izgovarjajo samo na svoje strokovno delo in preveliko zaposlitev. Take člane osnovne organizacije ne kličejo na odgovor, čeprav je to njihova dolžnost. So tudi primeri, da komunisti prevzamejo delo, v katerem pa ne dosežejo ničesar, ker so pasivni. Tudi take člane bi morale osnovne organizacije zadolžiti, da bi poročali o svojem delu v organih delavske in družbene dejavnosti.

V razpravi o teh vprašanjih je bilo poudarjeno, da se vse take primere neaktivnosti konkretno obravnava in proti takim članom podvzame tudi potrebne ukrepe. Povedati je treba odkrito, kateri člani so v delu pasivni in jim je ZK samo sredstvo za njihov osebni in delovni ugled.

Eno osnovnih načel ZK je za člane aktivnost v delu. Komunisti so bili v naši ljudski revoluciji vedno v prvih vrstah boja in dela za rast našega družbenega razvoja. Delo in boj sta bila ves čas kriterij za sprejemanje v ZK, kar so si ti revolucionarni in delovni kadri tudi želeli, da so prišli v vrste članov ZK. Ti kadri so bili neumorni v svojem delu in nikoli niso štedili svojih sil v ljudski revoluciji, kakor tudi ne na delovnih mestih v boju za naš gospodarski, politični in kulturni napredek.

Brezdvomno je, da je potrebno za aktivno delo poznati probleme in za njihovo reševanje imeti tudi sposobnost. To si člani pridobivajo na delovnih in drugih sestankih, potrebno pa se je tudi individualno izobraževati in probleme študirati. Ideološka osnova je bistvena za vsako delo, pa naj bo kakršnokoli, zato je potrebno, da člani ZK tudi več študirajo.

Nešteto je še drugih vprašanj, pa naj bo to v proizvodnji, na terenu ali pa na vasi, ki jih odpira dnevno vsakdanje življenje. Komunisti in osnovne organizacije ne morejo in ne smejo čakati, da jih bo kdo na vse te probleme opozarjal, ker ni nobenega takega organa, ki bi kazal na probleme, napake in slabosti. Vsak posameznik in vsi skupaj smo del vsakdanjega življenja in dela kakor tudi njegovih problemov. Zato komunisti ne morejo čakati na direktive in navodila, kako naj probleme rešujejo in kako naj delajo. Vsak komunist in vsaka osnovna organizacija je odgovorna na območju svojega udejstvovanja za za vsa porajajoča se vprašanja.

Vsebina letnih konferenc, ki bodo jeseni, naj temelji na gradivu III. in IV. plenuma CK ZKJ in ostalega gradiva letošnjega leta. Potrebno je analizirati dobre in slabe strani dela članov ZK. Za konference se je treba že pripravljati, da ne bodo samo formalne, pač pa da bodo zajele bistvo uspehov in neuspehov dela vsake organizacije in članov ZK.

Občinski komite je na seji opozoril na vsa ta vprašanja in sekretariati osnovnih organizacij naj konference dobro pripravijo. Oktobra bodo letne konference osnovnih organizacij, konference tovarniških komitejev, obč. konferenca pa novembra.

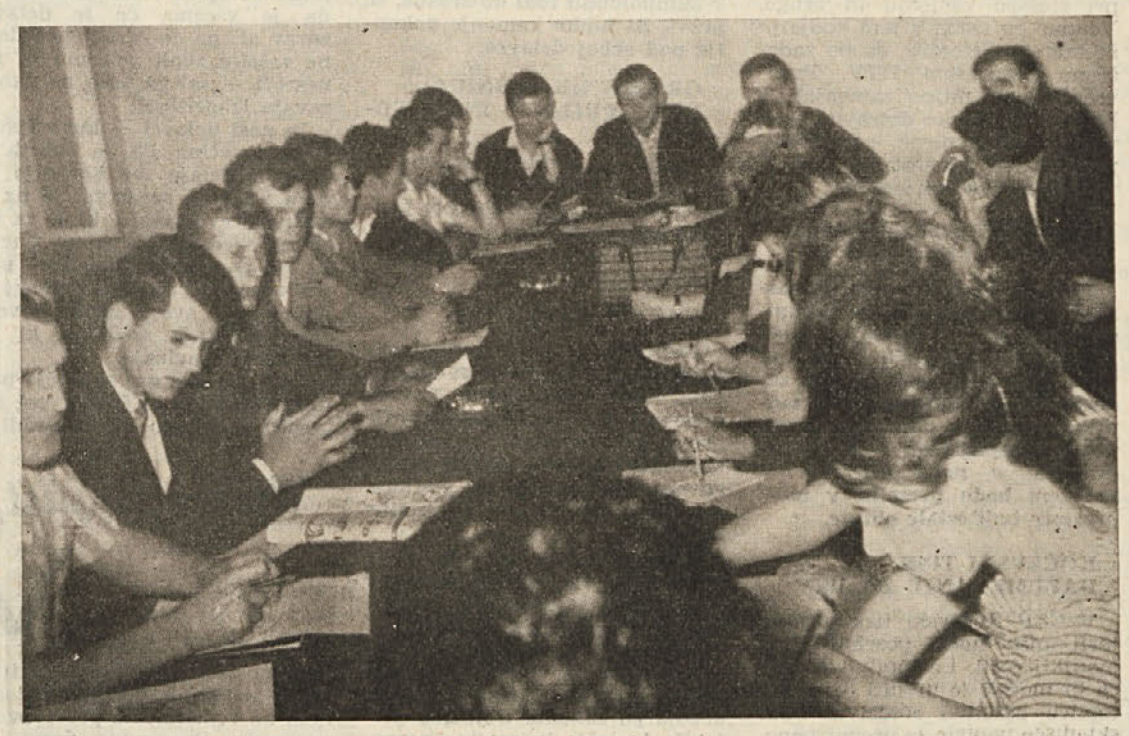

Razširjena seja Občinskega komiteja LMS Kočevje 10. julija 1962

V smislu sklepov III. plenarne seje Občinskega komiteja LMS Kočevje si je sekretariat ObK LMS zadal nalogo, da do naslednjega plenuma obišče vse delavske in vaške aktive z nalogo, da ugotovi, kakšno je stanje v aktivih, da prouči kadrovsko vprašanje in z napotki pomaga pri izvedbi letnih konferenc aktivov, kakor tudi da se v aktivih pogovori o nadaljnjem delu, predvsem po o izobraževanju mladih v samoupravnih organih ter o problemih, na katere so naleteli pri svojem delu.

Iz trenutne situacije v aktivih LMS v gospodarskih organizacijah lahko zaključimo, da mladinska organizacija v podjetjih še ni dobila tiste vloge, katero bi lahko od nje kot politične organizacije morali pričakovati. Krivdo za to lahko iščemo pri mladini sami, ki ne zna organizirati privlačnih oblik političnega dela za funkcioniranje v samoupravnih organih, za člane kolektiva, kakor tudi ne za vodilne mladinske funkcionarje v podjetjih.

Organizirano delo v aktivih LMS

Delo mladinske organizacije v podjetjih se je kazalo predvsem pri organizaciji športnih tekmovanj in pri graditvi športni hobjektov, ni pa bilo čutiti organiziranega idejno-vzgojnega dela, niti ne proizvodnih konferenc in klubov mladih proizvajavcev, čeprav je ravno tu glavna naloga mladinske organizacije.

Sliko, kakršno smo dobili, bo treba v tem letu močno popraviti. Potrebno bo začeti z organiziranim delom v aktivih, s točno izdelanimi programi itd. Če hočemo naloge, katere smo si zastavili že na več sestankih, opraviti, je potrebno, da v letošnjem letu izvedemo čim boljše kadrovanje, da dobimo v vodstva aktivov in Občinski komite res mladince, ki bodo pripravljeni ter tudi sposobni za delo v organizaciji.

Ljudska mladina naj bi bila v bodoče res organizacija, kjer se izkristalizirajo mnenja mladine, kjer lahko vsak mladinec dobi izobrazbo, ki jo potrebuje za aktivno delo v katerikoli organizaciji ali pa samoupravnem organu, bila naj bi kovačnica mnenj mladine. Mnenje mladine — celotnega aktiva, naj bi posamezni mladinci potem zastopali na vseh organih v podjetju, na sindikatu itd.

Zavedamo se, da vse to ne bo mogoče urediti v mesecu ali pa v pol leta, ampak da bo potrebno napeti vse sile in trdo delati, če bo potrebno, tudi več let. S tem, ko bomo reševali svoje probleme in izobraževali mladino in mladinske funkcionarje, bomo koristili sebi in celotni družbi. Le z aktivnim delom v organizacijah lahko gradimo popolnost socialističnega človeka, ki pa bo v razvijajočih se družbenih in gospodarskih odnosih pri nas čedalje bolj potrebna.

Inšpektorji na obisku

PRED KRATKIM JE SKUPINA INŠPEKTORJEV (OKRAJNI INŠPEKTOR DELA, OBČINSKI SANITARNI INŠPEKTOR IN OBČINSKI INŠPEKTOR DELA) PREGLEDALA NEKATERA KOČEVSKA PODJETJA. INŠPEKTORJI SO UGOTOVILI VEČ POMANJKLJIVOSTI, KATERE NAJ BI PODJETJA ČIMPREJ ODPRAVILA.

SGP ZIDAR:
NEVARNO IN NEEKONOMIČNO

Pri SGP Zidar je inšpekcija ugotovila ,da podjetje ni prijavilo inšpekciji za delo svojih gradbišč. Tudi dvigala (jaškovna in konzolna) delajo brez obratovavnih dovoljenj. Jaškovna dvigala niso grajena po predpisih, kar je nevarno za delavce, hkrati pa tudi neekonomično. Inšpekcija je ugotovila tudi, da uprava podjetja nima nič proti uvajanju higiensko-tehničnega varstva, pač pa, da so delavci in obratovodje premalo zainteresirani za varnost pri delu in da se celo izogibajo uporabi nekaterih higiensko-tehničnih varstvenih pripomočkov. Takemu stanju je krivo tudi to, da podjetje ne kliče kršivce HTV predpisov na zagovor pred disciplinsko komisijo. Upamo pa, da se bo položaj pri Zidarju izboljšal, ker imajo zdaj stalno nastavljenega varnostnega delavca.

TEKSTILANA:
OBLEŽALA JE NEZAVESTNA V MLAKI KRVI

Inšpektorji so ugotovili več pomanjkljivosti tudi v Tekstilani. Tako ne odgovarja HTV predpisom zaščitna naprava v predilnici pri mikalnih strojih. Pri mikalniku št. 3 je lani neki delavki, ki ni imela zaščitne rute, jermenica izpulila precej las in jo vrgla ob betonska tla, kjer je obležala v mlaki krvi. Delavk pa ta primer še vedno ni spametoval in še danes ne nosijo zaščitnih rut. Tudi v Tekstilani ni bil še nihče kaznovan, če ni upošteval HTV predpisov.

Električna napeljava v tovarni je zelo slaba in jo je treba nujno preurediti. Stroji pa sploh niso ozemljeni.

Sanitarije, posebno ženska stranišča, zaslužijo vso kritiko. Posebni ženski kotiček, ki ga je podjetje menda šele pred kratkim uredilo, je zanemarjen in naprava v njem pokvarjena. Le kako more podjetje dovoljevati tako početje?

V oddelku za čiščenje blaga je preslaba svetloba. Večina delavk nosi, kot so zatrdile inšpekciji zaradi slabe svetlobe že očala. Ko je eden izmed inšpektorjev zmeril svetlobo, je naprava pokazala 300 luxov, medtem ko bi moral biti ta prostor osvetljen z 800 luxi.

Delavci, ki postavljajo električne drogove, imajo zaščitne čelade

ITAS:
PODJETJE BREZ SANITARIJ

Inšpekcija dela je podjetju ITAS že spomladi izdala ureditveno odločbo, po kateri bi moralo podjetje med drugim odpraviti ropot, urediti zračenje in razsvetljavo v hangarju ter ločiti varilnico od lakirnice. Pri zadnjem pregledu je inšpekcija ugotovila, da je podjetje lakirnico premestilo v nove prostore in tako delno zadostilo HTV predpisom, ni pa v celoti zadostilo izdani ureditveni odločbi.

Najnujnejša pa je v podjetju ureditev sanitarij. Kopavnic in umivavnic namreč nimajo. Stranišči sta le dve. Garderobe nimajo, zato visijo obleke kar v obratih.

Zaradi prepiha bi morala biti v glavni delavnici tudi vetrolomna vrata. Pohvalno pa je pri ITAS to, da imajo urejene električne naprave po vseh predpisih HTV.

AVTO:
VRSTA POMANJKLJIVOSTI

Pri Avtu je ugotovila inšpekcija največ pomanjkljivosti v glavnem obratu oziroma montažni hali. Ta namreč v vseh ozirah ne odgovarja HTV predpisom. Od sanitarij imajo na primer le stranišče, medtem ko nimajo umivavnic, garderob in drugih potrebnih prostorov. V jaške za popravljanje vozil jim uhaja talna voda. Prostori so premalo osvetljeni. Zaradi slabega zračenja so v polnilnici akumulatorjev izpostavljeni kislini, pa tudi svinčenim hlapom, ker poleg topijo svinec (popravljajo celice akumulatorjev). Delavci pri teh delih nimajo zaščitnih sredstev in lahko zaradi tega težko obolijo. Podjetje namerava v prihodnjem letu te prostore obnoviti, v kolikor ne bodo zgradili drugje novih.

Servis Avta v Podgorski ulici pa ima preozko betonsko rampo oziroma mostišče. Podjetje je dobilo že nalog, da rampo, ki je visoka 1,40 m, na vsaki strani razširi za pol metra in namesti okoli žično ograjo. Podjetje tega ni napravilo, pač pa je za stopanje z mostišča namestilo stopnišče s štirimi stopnicami brez zaščitne ograje in prenizke. Zaradi nepravilnega mostišča in stopnic je prišlo maja letos tu do težje nesreče. Ludviku Bastarju iz Črnomlja, ki je tu pral avtomobil, je na stopnicah spodrsnilo, da je padel in si zlomil tri rebra in lopatico.

INKOP IN KOVINAR:
POMANJKLJIVOSTI ODPRAVLJAJO

V INKOP so pomanjkjivosti, na katere jih je opozorila inšpekcija dela na prejšnjih obiskih, popravili. Električno napeljavo so skoro vso prenovili, tako, da res ne more priti do nesreče. Urejujejo tudi novo ven-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razrešitve in imenovanja

Na zadnji seji Obč. ljudskega odbora Kočevje je bil razrešen dolžnosti direktorja KGP Ignac Nagode, ker odhaja na novo službeno mesto v Ljubljano.

Za vršivca dolžnosti direktorja KGP je bil na predlog delavskega sveta posestva imenovan inženir Savo Vovk.

Dušan Čuk je bil razrešen dolžnosti upravnika Delavske univerze Kočevje, ker je odšel na novo službeno mesto, za novega upravnika DU pa je bil imenovan Matija Cetinski.

Dolžnosti upravnika obratne ambulante na Rudniku je bil razrešen dr. Preve, ker je dal odpoved.

Inšpektorji na obisku

(Nadaljevanje s 1. strani)

tilacijo, ki bo pomembna pridobitev predvsem za galvaniko. V podjetju imajo tudi varnostnega delavca. Čutiti je precejšnje razumevanje uprave za HTV službo. Ostale pa so še enkatere pomanjkljivosti, ki jih bo moralo podjetje še odkloniti, na primer v brusilnici, pa tudi vetrolomna vrata bodo morali montirati.

Kovinar je tudi delno odpravil pomanjkljivosti. Ukinil je delovne prostore vodovodno inštalacijske delavnice (to delavnico so premestili v prostore bivšega obrtnega podjetja Kleparstvo), uredil je ventilacijske naprave za odvajanje plinov, ki nastajajo pri elektro varjenju in drugo. Vendar bo treba v tem podjetju še marsikaj urediti, da bo zadoščeno predpisom HTV. Predvsem pa je nujno zamenjati v kovaški delavnici dotrajani pod, v obeh delavnicah pa urediti prostore za namestitev naprav za plamensko varjenje.

KEMIČNA TOVARNA IN OPREMA: SELITEV

Stari prostori Kemične tovarne ne odgovarjajo HTV predpisom, novi, v katere se bodo predvidoma preselili letos, pa bodo tem predpisom seveda zadostili. Tudi Oprema je od zadnjega pregleda odpravila skoro vse pomanjkljivosti — ker se je preselila v nove prostore. V kratkem bodo preselili v nove prostore tudi ostale obrate.

KOČEVSKI TISK: RAZUMEVANJE ZA HTV

V ČZP Kočevski tisk inšpektorji niso našli posebnih pomanjkljivosti. Le topilnico svinca bi morali še urediti in kupiti topilcu zaščitna sredstva. Tudi skladišče papirja je prenatrpano. Vse kaže, da postajajo prostori podjetja zaradi vedno večje proizvodnje tesni. Inšpektorji so v tem podjetju pohvalili predvsem razumevanje direktorja za HTV službo. Neredko se namreč inšpekciji primeri, da gledajo vodivni uslužbenci v podjetjih in tudi direktorji na inšpekcijo denekakšno zlo.
la kot na nekaj nepotrebnega in

CESTNA UPRAVA: DELA PREPADE

Inšpekcija je pregledala tudi kočevski in banjeloški kamnolom (ki ga koristnik in prijavil inšpekciji dela). Za oba kamnoloma je inšpekcija ugotovila, da ju koristnik (Cestna uprava) izkorišča nepravilno, oziroma da ju pravzaprav ropa. V kamnolomu bi morali namreč odkopavati stopničasto, medtem ko odkopavajo navpično. S takim odkopavanjem so v obeh kamnolomih napravili dva ogromna prepada, nevarna za otroke, živino in odrasle ljudi, ki lahko zaradi malenkostne nepazljivosti ali v temi zgrme v skalni prepad. Kamnoloma niti nista ograjena, pa tudi napisnih tabel »Pozor, prepad« nimata. Zaradi navpičnega odkopavanja pride lahko v kamnolomih tudi do zruška, se pravi, da lahko kamenje pokoplje pod seboj delavce.

GRADBENIK RIBNICA: BREZ PRIJAVE IN DOVOLJENJ

Gradbeno podjetje Gradbenik iz Ribnice gradi tudi na območju kočevske občine. Tudi to podjetje nima prijavljenih gradbišč. Za stroje pa nima obratovalnega dovoljenja.

UKREPI INŠPEKCIJE

Inšpekcija je posameznim podjetjem, kjer je bilo potrebno, izdala ureditvene odločbe. V vseh primerih, kjer je ugotovila težje prestopke, bo predala v pravno kazenski postopek pravne in odgovorne osebe, se pravi podjetja in vodje (direktorje, upravnike itd.).

Delovna mesta, ki bodo prišla v poštev za specialne zdravniške preglede, je inšpekcija pregledala. Ugotovila jih je okoli 300.

Inšpekcija je odkrila tudi to, da podjetja ne prijavljajo vseh nesreč pri delu, čeprav so to dolžna po zakonu. Običajno prijavijo le težje in smrtne nesreče. Tako malomarno in neodgovorno izpolnjevanje dolžnosti pa je kaznjivo.

KAPITALISTI IN HIGIENSKO TEHNIČNA VARNOST

V naših časopisih smo brali že večkrat o HTV v drugih državah. Še dobro se spomnim članka, ki je opisoval HTV službo, če se ne motim, v enem izmed rudnikov v Južnoafriški uniji. Tam mora delavec, ko gre iz rudnika v prvem prostoru odložiti delovno obleko, v drugem se okoplje, v tretjem ga pregleda zdravnik in mu takoj namaže tudi najmanjšo prasko ali ga kako drugače, če je potrebno, pozdravi, v četrtem oddelku pa dobi spet obleko, ki jo je tam pustil zjutraj, ko je prišel na delo. Tako »skrb« za delavca kažejo kapitalisti zato, da bo ta delavec čimbolj zdrav in da bo zato čimveč naredil ter da bo tako kapitalist iztisnil iz njega čimveč — ne pa zato, ker bi imeli delavce tako radi.

HTV PRI NAS

Vse pa kaže, da pri nas, v občini socialistične države, marsikatero podjetje nima tako izkoriščevavnih namenov kot kapitalisti. Najbrž marsikje menijo, da je vseeno, če je delavec zdrav ali pa če zaradi nezadostne zaščite zboli oziroma se ponesreči — saj ga tako na nameravajo izkoriščati!

In naši delavci — upravljavci. Velika večina jih je dobrih in v redu delajo ter koristijo na delu zaščitna sredstva, je pa še vedno preveč takih, ki se za zaščitna sredstva sploh ne zmenijo. Ne pomaga tudi nobeno prepričevanje in tragični primeri — delajo po svoji glavi, seveda brez zaščitnih sredstev, ki jih pri delu le ovirajo.

Tudi pri nas gre za večjo produktivnost (da bi človek več naredil), a ne zato, da bi zaradi tega imel nek posameznik (kapitalist) več, pač pa, da bi imel on, delavec in skupnost. Tu gre za življenjski standard posameznega delavca in skupnosti. Najvažnejše pa je, da gre tu za ČLOVEKA. Rok, nog, vida, življenja (očeta in matere) ne more nihče nadomestiti. Ponesrečenec in njegova družina padeta tudi na breme skupnosti. Ker posamezniki (delavci in vodje) še niso dovolj zavestni, da bi koristili zaščitna sredstva, ker delavci (v organih upravljanja) in uprave podjetij še vse premalo skrbe za HTV (niti ne kaznujejo kršivcev HTV predpisov), je v korist vsakega posameznika in skupnosti potrebna Inšpekcija dela in njeni (po izjavah nekaterih delavcev in, žal, tudi odgovornih ljudi, nepotrebni) pregledi.

Nezaščitena cirkularka je terjala žrtev — prste delavca

Mesec avgust, mesec izletov

V PRAGOZD

IZHODIŠČNA TOČKA ZA IZLET V PRAGOZD JE KOČA PD KOČEVJE PRI JELENOVEM STUDENCU. VEČJE SKUPINE IZLETNIKOV SPREMLJA NA NJIHOVO ŽELJO V PRAGOZD OSKRBNIK KOČE.

Po razgibanem kraškem svetu nas pelje pot mimo medvedjega dola v pragozd. Pragozdno drevje nas spremlja že ob poti. Po eno in polurni hoji smo že pri vratih pragozda. Dvesto let star jelov suhar čuva vhod. Ves je bel, brez skorje in moli od sebe svoje bele roke, dolge suhe veje. Izgleda kot ostrnica, ki čaka nekoga, da jo oboloži s senom. Precej voz sena bi sprejela nase.

Mimo suharja smo šli tiho, skoro po prstih, da po nepotrebnem ne vznemirimo prebivavcev pragozda. Pragozdno drevje je šumelo v vetru. Veje so se nam klanjale v pozdrav. Kot lovski avion je krožil nad nami jastreb. Veter ga je dvigal vse više in više. Opazoval je s svojim bistrim očesom okolico in žvižgal fiu-fiu. Nenadoma je padel kot kamen v pragozd. Čez čas se je pojavil in letel nad drevjem in se ustavil na prastari jelki, kjer je bilo gnezdo. Oglasili so se mladiči. Perje je frčalo od jerebice in nalahno padalo na gozdna tla.

Dovzetni za vse, kar se poraja pred našimi očmi v pragozdu, stopamo dalje, zagledamo na ležečem deblu debele bukve, obložene z mahom, ki jo je zob časa vrgel ob tla, medveda, ki ponosno raca po zelenih preprogi. Veter mu je prinesel v nos človekov duh. Nenadoma se dvigne na zadnje noge in brunda nekaj predse. Gleda in posluša, kje je tisti, ki vznemirja prebivavce pragozda. Človekov duh ga vznemirja. Spusti se na štiri noge in odhlača v nasprotno smer, od koder je veter prinesel duh človeka. Sijajna harmonija faune in flore pragozda.

Na tleh je ležalo vsevprek nešteto prastarih jelk, smrek in bukev, pravo pokopališče preteklosti. Starost teh dreves sega v 1660 leto. Gole veje ležečih dreves izgledajo kot jelenje rogovje, ki ga vsako leto odlaga divjad v ta košček deviško čiste prirode. Kraške skale in skalnati bloki, ki štrle cca 60 % iz zemlje, so obloženi z mahom in se kakor grobovi vrste drug za drugim. Odmirajoča, še stoječa debla brez skorje, ki jo je uničil zob časa, izgledajo kakor stebri starega grškega hrama. Imitacija tega stebrovja ni nič drugega kakor slika pragozda.

Ugotovili smo, da imajo polživa ali suha stoječa drevesa v sebi izklesane luknje. Izklesale so jih žolne in detelji, iščoč žuželke in njihove ličinke. In glej, že nekdo trka po suhem deblu. Lepo pisan detelj, krepko pritrjen ob deblo s svojim dolgim dletom (kljunom), teše strohnelo deblo.

Suhi bukovi orjaki s polomljenimi vejami in vrhovi so na gosto porasli s kresilno gobo vseh dimenzij in oblik. Kakor budistične templji izgledajo ti bukovi orjaki, obloženi z gobami, ki se vrste ena za drugo. Kresilne gobe najdejo na trhlem lesu najboljšo hrano. Med suharji pa se vrstijo drevesa najbolj zdrave rasti, ki sega do 45 metrov v višino. Rasla so v najaktivnejši dobi svojega življenja, ko drevo najprej konča svojo rast v višino, rast v debelino pa traja še naprej. V tem obdobju zgradi drevo svojo ogromno lesno maso. Najstarejša jelka ima 28 m³ lesa. To pa ni več majhna stvar.

Ta veličastna drevesa, to deblovje, pomešano med odmirajoča drevesa raznih višinskih prelomov, ustvarja čudovito harmonijo med zrelo življenjsko dobo pragozda in zadnjo življenjsko dobo, ki je značilna po počasnem upadanju življenjske sile. Ko tako ogledujemo življenjsko zgradbo pragozda, edinstveno lepoto divjine, zahajajoče sonce liže prastara jelova in bukova drevesa. Lišaji kot palčki molijo svoje dolge brade z vej. V bližini pokajo na tleh suhe veje in vejice. Jelenjad stopa med prastarim drevjem po svoji vsakodnevni poti, po poti skozi pragozd, da se napije vode. Pogled, ki bi ga želel ljubitelj prirode še večkrat videti. Veličastna slika je kmalu izginila za zaveso pragozdnega drevja.

Ko smo se premaknili v drugo smer, se je iz tal dvignil črni trubadur — divji petelin in v nizkem, težkem letu odjadral v neznano. Ko se vračamo po stari gozdni poti domov, prevzeti od edinstvene lepote divjine, opazimo tudi sledi divje svinje, ki je našla v pragozdu varno zavetje pred človekom.

Zvečer smo se ob tabornem ognju pred kočo PD Kočevje pogovarjali o tem, kaj je pravzaprav pragozd? Zlasti je to vprašanje zanimalo mlajše planince in ljubitelje prirode. Povedal sem jim, da razumemo s pragozdom navadno gozd, ki ga še ni dosegel vpliv človekovega gospodarstva, odkar ljudje pomnijo ali pa je bil vpliv tako neznaten, da pragozdnega značaja ni slabil in njegovega življenja v ničemer ni motil.

Pragozd je torej v svoji pristnosti in prvotnosti samo enkratna tvorba narave, ki se ne ponovi več, kakor je posegla vanj človeška roka in ga bistveno okrnila. Zato pomeni pragozd prvobitno, nenadomestljivo prirodno vrednost in dragoceno enkratno dediščino matere narave človeškemu rodu. Če jo uničiš, se ne ponovi več. Pomeni torej svojevrsten naravni zaklad, ki njegovega materialnega bogastva ne smeš izkoriščati, če ga nočeš zapraviti. Dokler ga hoče človek ohraniti, ga sme izkoriščati samo za bogatenje svojega duha, za napredek znanosti o prirodi, tej darežljivi deteljici lepot in dobrot, a strogi učiteljici naravnoznanstvene resnice.

Vovk Peter

Prehodni lovski rog si je priborila Lovska zveza Kočevje

V nedeljo, 29. julija, so se zbrali delegati lovskih družin iz vseh naših krajev v Kočevju na svoj letni občni zbor. Občnega zbora sta se udeležila tudi delegata Lovske zveze Slovenije tovariš Ludvik Zajc in dr. Lavrič Janko.

Občnega zbora lovcev se je udeležilo okrog 40 delegatov. Prišli so iz kočevske in ribniške občine, Dobregapolja in Velikih Lašč. Ker so vsi delegati prejeli pismeno poročilo, ki so ga vsi že prečitali, poročila niso brali. Po uvodnem delu občnega zbora je bilo na dnevnem redu poročilo nadzornega odbora, kateremu je sledila razprava.

Lovci zborujejo

Delegata Lovske zveze Slovenije sta čestitala lovcem našega območja k doseženim uspehom, kar se izraža v tem, da je Lovska zveza Kočevje za svoje skrbno in dobro delo po loviščih prejela od Lovske zveze Slovenije prehodni lovski rog. Obenem sta izrazila željo, da bi bilo delo lovcev še naprej tako plodno, da si bodo lovski rog priborili v trajno last.

V razpravi je bilo nakazanih več problemov. Eno važnih vprašanj območja kočevske lovske zveze je problem gojitve poljskih jerebic in fazanov, katere nameravajo lovci nabaviti za svoja lovišča. Pogoji za gojitev fazanov niso povsod primerni. Za to perjad so primerne samo ribniška in dobrepoljska in Kolpska dolina. Po ostalih območjih lovskih družin pa pridejo v poštev poljske jerebice, za katere so pogoji tudi v naših krajih. Seveda bodo morale v gojitvi te perjadi sodelovati vse LD in uničevati dlakaste in pernate sovražnike teh živali, med katerimi so lisice in kragulji.

Zato bi bilo dobro, da se organizirajo lovski bazeni, na katerih bi lovci s posveti urejali vrsto vprašanj o lovu in gojitvi živali.

Plan za odstrelitev 9 medvedov je previsok in je potrebno v loviščih bolj gospodarsko planirati tudi odstrel. Jelene naj streljajo v času ruka, ker se tisti čas najlažje ocenjuje.

Prehodni lovski rog, ki si ga je priborila LZ Kočevje

Ko pridejo v naša lovišča tuji gostje, naj se naši lovci zavedajo našega nacionalnega ponosa in naj se ne obnašajo po hlapčevsko, ker je, odkrito povedano, večkrat tak odnos naših spremljevavcev neljub še tujim gostom. Zato naj lovske družine dobro premislijo, koga bodo določile za spremljevavca tujih gostov, da ne bodo blatili čast lovcev, naših ljudi in domovine pred tujci.

Žalosten je tudi primer, da so imeli lovci tri zadeve v disciplinskem postopku, od katerih je bil eden še kazenski in so dva morali kaznovati najstrožje, to je z izključitvijo iz članstva.

Na Lovski zvezi Kočevje je potrebno namestiti stalnega uslužbenca za 4 ure na dan, ker je zveza že toliko močna, da bo to lahko prenesla in tako bosta delo in evidenca na tekočem.

Lovci nameravajo izdati kroniko lovstva. Za to pa so potrebna kronika in poročila lovskih družin, kar je pa še zelo slabo urejeno. Dolžnost vseh LD je, da to pomanjkljivost čimprej uredijo, da se bo delo kronike lahko nadaljevalo. Ne bi bilo prav, če bi kronika pisala samo o eni ali dveh družinah in zato naj lovci poskrbijo, da bodo to uredili po vseh lovskih družinah.

V nadaljnji razpravi so se dotaknili tudi takoimenovanega dvojnega članstva in novih predpisov, ki bodo izšli po sprejetju nove ustave tudi o lovu.

Na splošno je občni zbor zajel vsa tista važna vprašanja gospodarjenja po naših gozdovih, ki je del našega narodnega bogastva in je prav, da se znjim dobro gospodari.

Lov je eno važnih vprašanj gospodarstva v naših krajih, v njem ima veliko naših delovnih ljudi svoje veselje in počitek, poleg vseh tistih koristi družbe, če je gospodarstvo v loviščih dobro urejeno. Tega se lovci dobro zavedajo in res tudi dobro gospodarijo.

Na koncu so izvolili še nov upravni odbor zveze in sprejeli vrsto sklepov o lovu.

O inšpekcijah, lesni industriji in cesti

Na zadnji seji Obč. ljudskega odbora, ki je bila preteklo sredo, so odborniki razpravljali in sklepali o poročilu in delu tržne ter sanitarne inšpekcije, o združitvi lesne industrije na kočevskem in ribniškem območju, o prispevku za gradnjo ceste Kočevje—Ljubljana v prihodnjem letu ter o razrešitvah in imenovanjih. Podrobneje bomo o seji poročali v naslednji številki.

Šolska bilanca

V preteklem šolskem letu je na območju občine Kočevje obiskovalo osnovne šole 2882 otrok, od tega 1692 deklet. Razrede je izdelalo s pozitivnimi ocenami 1692 šolarjev, z negativnimi pa 921, medtem ko jih je padlo ali pa jih ni bilo ocenjenih (zaradi bolezni in podobno) 224. Popravni izpit je imelo 45 šolarjev.

V ribniški občini pa je v preteklem šolskem letu obiskovalo osnovne šole 1653 otrok. S pozitivnimi ocenami jih je izdelalo 1237, z negativnimi 311, popravni izpit jih je imelo 5, medtem ko jih je padlo ali pa ostalo neocenjenih 100.

Predgrajski šolarji med poukom

ŽIVLJENJE IN DELO

Vasi in ljudje pod Veliko goro

Nešteto je ljudi, ki so zapustili svoj rodni kraj, kjer so preživeli svojo mladost, potem pa odšli v svet, v katerem so našli svoj drugi dom. Veliko jih je odšlo v tujino, eni so se preselili v druge kraje naše ožje in širše domovine. Vsi pa se radi vračajo pod rodni krov, kjer so se rodili in preživeli svoja mlada leta. Človeku je vedno toplo pri srcu, ko se vrača v kraje svoje mladosti. Obudijo se spomini na tiste srečne dni brezskrbnega življenja v otroških letih.

Tako kot v vsaki vasi, smo se tudi pri nas otroci podili po vasi, tintovci, bukovju, hribih, lazcih, rebri, vinogradu in mlakah. Marsikatero smo zagodli v naših igrah. Tako kot Ivana Prijatelja iz Vinic so hodile tudi nas klicat po vasi sestre in nam grozile, da jo bomo doma že dobili. Ivana Prijatelja je prišla na vas poklicat sestra, ko je bil še otrok:

»Janez, pojdi domov, boš močnik jedel, pa tepen boš,«

Tako, pravijo Ribničani, se je zgodilo Prijatelju. Nam se je to večkrat primerilo. Ker nisem hotel iti v šolo, so me prišle iskat na dom učiteljice in me z bonboni priklicale k sebi. Vabile so me, da naj pridem v šolo. Sram me je bilo, ker sem na tintovci raztrgal vse hlače na zadnji plati in nisem hotel iti po bonbone.

»V šolo pa ne grem,« sem odvrnil učiteljicam in jo ucvrl nazaj na tintovco k prijateljem, ki so se igrali. Zvečer mi je mati zašila hlače, drugi dan me je moral pa brat odnesti cuco beco v šolo, ker sam nisem hotel iti.

BUKOVICA

Janez Vajkard Valvasor je v svojem delu **Slava vojvodine kranjske** zapisal:

»Bukovica leži blizu Ribnice. Prebivavci se v glavnem preživljajo z izdelovanjem lesene posode, kakor so škafi (ali keblice), čebrički, velika in majhna koriti, žlice, deže, krožniki, sklede, škatle, rešeta, obodi za sita in podobni leseni izdelki, ki jih raznašajo po vsej deželi . . .«

Ta domača obrt se je obdržala do prve svetovne vojne. Po letu 1918 so do druge svetovne vojne v vasi izdelovali samo še lesena sita, rešeta in rejte, škafe je delal samo še Pintarjev stric, obode pa Peretov. Sedaj je ta obrt v vasi popolnoma zamrla. Že po prvi svetovni vojni je začel nastajati v vasi delavski razred, ki je do druge vojne štel že polovico vseh prebivavcev. V vasi je bilo 14 kmečkih družin in 14 delavskih.

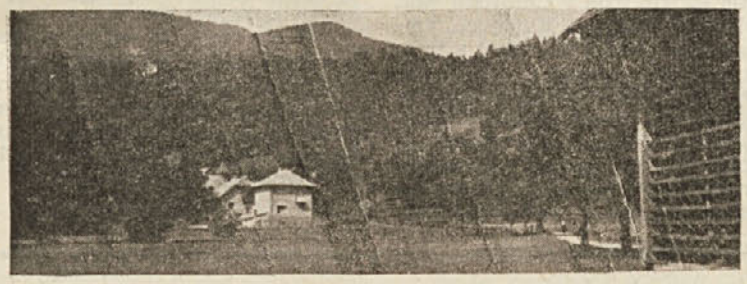

Na travnik poleg kozolca so Italijani postavili žene in otroke iz Bukovice in nad njihovimi glavami streljali v gozdove

Delavstvo je bilo ves čas od leta 1918 dalje v naprednih delavskih vrstah. Alojz Nosan je bil eden prvih komunistov v Ribniški dolini. Pri volitvah leta 1920 je bil čuvar volivne skrinjice komunistov v Ribnici. Ljudje v vasi so bili napredni ves čas, kar se je pokazalo tudi v NOB, kjer so skoro vsi aktivno sodelovali. Od 120 prebivavcev je padlo v NOB 11 moških in dve ženski. OF se je v vasi organizirala že ob koncu maja 1941, vključeni pa so bili skoro vsi prebivavci.

24. junija 1942 so v vas pridrveli Italijani. Ropali so po vasi in pobrali vse ženske in otroke ter jih odpeljali pod vas do kozolca (na sliki) ter jih postavili kot zid v borbi proti partizanom, ki so držali položaje nad vasjo. Nad glavami, med ženskami in otroci, so streljali v gozdove proti partizanom. Moške, kolikor so jih dobili, so vse odpeljali. Na domu pa so ubili 74 let starega moža. Tržaški list »Piccolo« je pisal, da je slavna italijanska armada v boju s partizani v Bukovici pri Ribnici ubila voditelja komunistov. Mož se pa nikoli ni zanimal za politična vprašanja, bil je samo zaveden Slovenec, ki je mrzil okupatorje z vsem srcem. Italijanska propaganda je pela slavo svojim vojakom, ki so po mirnih slovenskih domovih pobijali nedolžne ljudi, otroke in ženske.

Partizani so z vseh strani oblegali Ribnico, iz katere si niso Italijani upali. Bukovica je oddaljena od Ribnice samo 1,5 km, v njej so bili v tistem času stalno partizani, vas je bila na osvobojenem ozemlju, čeprav je bila tako blizu močno utrjene okupatorske postojanke.

Kot v uvod v veliko ofenzivo so Italijani v nedeljo, 5. julija 1942 v velikem strahu pred partizani požgali ribniško opekarno, češ da so na opekarni partizanski položaji.

V nedeljo, 12. julija 1942, so močne italijanske sile zavzele Bukovico in jo požgale. Prvo vas v Ribniški dolini je zajel plamen. Italijani so pobrali vse moške, ki so jih dobili v vasi in jih odpeljali v Ribnico. Čez nekaj dni so v Ribnici ustrelili štiri talce, tri iz Bukovice in enega iz Dan. To so bili prvi talci v Ribniški dolini. Ostale moške, kolikor jih niso pobili, so odpeljali na Rab in v druga koncentracijska taborišča.

Ljudje v vasi pa so ves čas trdno stali v vrstah NOB. V vrstah borcev je bilo iz vasi 14 mož in fantov, v boju z okupatorji pa je padlo šest fantov. Dve ženski sta bili ubiti med boji z Italijani ,en mož pa je končal v nemškem koncentracijskem taborišču.

To je kratka zgodovina Bukovice in njenih ljudi, ki so veliko dali v borbi za osvoboditev.

OBNOVA VASI IN POVOJNO ŽIVLJENJE

Vas se je po vojni skoro v celoti obnovila. Zrasle so lepe hiše in gospodarsko stanje se je zelo izboljšalo. Obnovljene niso samo 4 hiše, ker so se lastniki preselili drugam.

Ljudje se ukvarjajo s kmetijstvom in z delom po gospodarskih organizacijah v Ribnici. Nekaj moških je odšlo na delo v Nemčijo, ker med ljudmi ni več tako močne politične zavesti, kot je bila med vojno. Delo množičnih organizacij je vse preveč šibko. Delavci v industriji so po delu v vasi vse premalo aktivni, da bi obdržali tisti revolucionarni polet, ki je bil v vasi med NOB. Mladina odhaja v svet, starejši ljudje pa se ukvarjajo s svojim vsakdanjim delom. Očetje in matere ostajajo sami na svojih domovih za delo na polju in po gozdovih. Življenje vasi gre po novih potih, tiste vaške domače prisrčnosti, kot je bila pred vojno, ni več. Pred vojno je bilo v vasi 18 fantov in 12 deklet, ki so bili kot ena družina, večkrat so organizirali domačo vaško ali društveno gasivsko zabavo v sodelovanju z ostalimi člani iz Dan in Sajevca. Vse te prireditve so vedno lepo uspele, ker so Bukovčanje znani kot dobri organizatorji.

Sedaj je v vasi malo fantov in deklet. Motorizacija je tudi v Bukovici odpravila tisto staro vaško družabnost in fantje z avtomobili vozijo okrog tako kot smo pred vojno s kolesi. V vasi so že trije osebni avtomobili, dovolj za vse fante in dekleta, da se vozijo na zabave kamor se jim zljubi. To je napredek, ki ga dajejo tehnika in novi družbeni odnosi.

Iz nibniškega vodovoda so vaščani s pomočjo ObLO Ribnica napeljali tudi vodovod, pa pravijo, da so ga polomili, ker bi bilo bolje, če bi napravili samostojno zajetje v Jazbini; imeli bi dovolj vode, sedaj je pa ni. Vprašujejo, zakaj ni iz Obrha pravega pritiska do Bukovice. Posamezniki gradijo vodnjake, čeprav je v vasi vodovod. Morda bo tudi to rešeno, ko bo na Obrhu zgrajen rezervar.

Po vasi govorijo, da bo KZ s svojo ekonomijo posegla tudi na njihova polja. To bi bilo res napredno, če bi se ljudje sami s tem strinjali. Vendar je v njih še globoko vkoreninjena zavest, da je to njihovo in bo težko kaj napraviti. Izgleda, da neodgovorni ljudje vnašajo med ljudi vznemirljive vesti, ker jim napredek KZ v sedanjih oblikah ni pri srcu. Slej ali prej pa bo prišel čas, ko bo tudi kmetijstvo Ribniške doline zavzelo sodobne oblike.

Še nekaj sta dosegli Bukovica in Dane v povojnem času. Pred vojno so cesto od Bukovice proti Danam popravljali s t. i. tlako ali kulukom, kar je bil nov izraz za tlako v času gospodarske krize. Cesta od Ribnice do vasi je bila razdeljena na posamezne hišne lastnike, ki so jo morali popravljati. Tako je bilo na cesti do Bukovice in Dan vedno dovolj blata, jarkov in jam, katerim se je pešec težko izogibal.

Sedaj je cesta pod občinsko komunalo v Ribnici in je res dobro urejena, čeprav pravijo Bukovčanje, da je slaba, ker ni na njej cestarja ,ki bi zanjo skrbel.

Ko smo se pripeljali v vas, smo poklepetali z ljudmi, ki smo jih dobili. Pri kozolcu, ki je na sliki, sta Jože Klun in njegova žena nakladala na voz seno. Pod vasjo so počivali kosci in Levstik France mi je dejal:

»No, si prišel malo pogledat k nam, saj si nas kar pozabil.«

»Da, prišel sem, da bom videl, kako še kaj živite,« sem odvrnil. »Rad bi prišel večkrat, mi lahko verjameš, pa mi čas še ne dopušča.«

»Kaj, ko bi šla enkrat spet v Liko in Dalmacijo?« me je vprašal France. Z Jožetom, Alojzom in njunim očetom smo eno leto potovali z vozom po Liki in Dalmaciji in se zelo dobro razumeli.

Spomini na porušeni in požgani dom so se obudili. Videl sem samega sebe, kako sem kot otrok tekal po tintovci, kako smo na Markovem vrtu klatili medučna jabolka in nas je oče napodil čez ograjo. Štefan je raztrgal hlače, ko smo bežali.

Bukovje, tintovca, lazci in Presadi so me spomnili na tiste dni, ko sem kot otrok nabiral bukove veje in jih v butarah nosil domov, da je mati lahko skuhala kosilo. Plezal sem po drevju za suho bukovo vejo in jo odlomil, sestra je spodaj trepetala, da ne bi padel. Iz Velike gore do Krstinca, Danskih lazov, Pildka, Ovinka in plazov smo v polnih vrečah nosili lapuh, da smo z njim hranili svinje. Spomladi, ko ni bilo še lapuha, smo nabirali omelo,, ki je raslo v vrhovih jelk in smo morali plezati kot mačke. Tudi do 20 dečkov, deklic in starejših ljudi nas je odšlo v enem dnevu na Veliko goro po omelo ali lapuh. To delo je bilo zelo naporno, vendar smo ga morali opraviti, ker so bili pogoji življenja pred 40 leti trdi in težki.

Otrok je tudi sedaj precej po vasi. Prišli so do nas in nas mirno opazovali. Zdelo se mi je, da smo bili mi bolj razposajeni in bolj navihani kot so sedaj. Vzgoja in skrb za otroke se je dvignila na tako višino, kot je nismo poznali še nikoli. Naši očetje in matere so se malo zanimali, kako so učimo v šoli, zato smo se med šolo lahko potepali po Brezju in mlakah okrog Sajevca in Petelineka.

Vsi ti spomini na mladost so mi lebdeli pred očmi, ko sem stal na ruševinah rojstnega doma. Jazbina mi je s svojim zelenjem vzbudila kot vedno v mojih otroških letih nemir in pričakovanje. Tu izvira izpod skal tako mrzla in bistra voda, ki po grlu kar reže. Vedno, kadar sem jo pil, sem se prehladil.

V drugem delu vasi je vaška pot bolj slaba. Pri Klunovih popravljajo hišo in so vsi delali marljivo, gospodar in gospodinja kakor tudi zidarji. Nismo jih motili pri delu, samo pozdravili smo se z njimi.

Knavsova mati, ki je stara že 82 let, se je odpravljala na njivo. Z njenim edinim sinom Francetom, ki je padel nekje na Krimu v Levstikovi brigadi, kakor z vsemi ostalimi fanti in možmi, ki so padli, smo bili iskreni prijatelji. Mati se je za svoja dva otroka ubijala sama vse življenje. Po nekaj letih zakona je mož še pred prvo svetovno vojno odšel v Ameriko. Od njega ni dobila nobenega glasu. Deklica je umrla v otroških letih, sin France je zrastel v krepkega fanta, ki so ga spoštovali vsi vaščani. Njegova beseda je tudi pri fantih v vasi zalegla. 32 let star je padel v NOV in mati je ostala sama. Vzela je na svoj dom nečaka, ki se je poročil in sedaj živi z njegovo družino.

Pri Arkotovih nas je sprejel Jože. Marija je bila na njivi. Ko nas je zagledala, je prišla takoj domov. Moža so leta 1942 Italijani ustrelili kot talca v Ribnici, ostala je sama s tremi otroki, ki so sedaj že odrasli. Ženska je kot odličen gospodarstvenik obnovila dom in gospodarsko poslopje. Njeno življenje teče v neprestanem delu.

Na vasi sta nas pozdravili še Francka in Nežka, ki sta se razgovarjali pred hišo.

Vas se je v zadnjih 20. letih veliko spremenila. Ljudje so tudi veliko doživeli. 14 padlih borcev in žrtev fašističnega terorja je za vse ljudi iz vasi boleč spomin. Ti borci so dali svoje življejne kot temelj za našo svobodo in naš razvoj in jih ne moremo nikoli pozabiti. Prepričan sem, da tudi mladi rod tega ne bo pozabil, sedaj ko živi v pogojih novega in lepšega življenja.

NAPREJ V DANE

Po ustnih izročilih, ki sem jih slišal od starejših ljudi, pismenega nisem zasledil nikjer, je na območju Dan stal nekoč grad in njegovemu lastniku je bilo ime Danijel. Po njem je dobila ime tudi vas. Koliko je v tem resnice, ne morem povedati, ker nimam zato drugih dokazov kot pripovedovanje starih ljudi, s katerimi sem razgovarjal o tem še pred vojnim časom.

Predsednik občinskega odbora SZDL Ribnica nas je opozoril, da bi bilo prav, če bi enkrat obiskali vasi pod Veliko goro in ljudi, ki v njih živijo, ker so v času naše NOB veliko pretrpeli. Strinjali smo se z. njegovim predlogom in zato smo se napotili v te vasi. Kot domačinu mi je bilo to v veliko veselje in ne zamerite, če sem v opisovanju precej dolg, ker je v moji glavi toliko spominov, da jih nikoli ne bom mogel spraviti na papir.

Po cesti iz Bukovice v Dane smo imeli pozimi pred vojno Bukovčani največje veselje. Na tej cesti sem kot otrok zaslužil prve dinarje, ko sem vlekel Ribničanom na vrh Dolince sani, ko so se prišli sankat v Bukovico. Otroci smo čakali na vasi in ko so prišli sankači iz Ribnice, stari in mladi, ženske in moški, smo prijeli njihove sani in jih vlekli po cesti navzgor z

Vrnili so se od dela in počitek na hlodu pod vasjo se je kar prilegel

našimi sanmi. Zato smo dobili tudi plačilo. S tem in našim sankanjem smo imeli otroci veliko veselja. Tudi ko smo že odrasli, smo se še vedno radi smučali in sankali.

V Novih njivah sem tudi z lovci Ribniške doline nekaj doživel. Star sem bil okrog 16 let, ko je prišel k nam Pajničev stric, ki je bil strasten lovec in povedal, da je na Presadih zasledil jelene. V Ribnico je šel obvestit lovce, da bodo prišli na lov, meni je pa dejal, naj se pripravim, da bom šel za gonjača. Bila je zima in snega je bilo kar

Dolina Dan je zaprta, leži pod lazi na Veliki gori. Po vasi je polno sadnega drevja

do pasu. Lovci iz vse Ribniške doline so se kmalu pripeljali in odšli smo na lov. Med lovci je bil tudi Peter Šmalc iz Lazev. Pajničev stric je lovce razporedil po cesti skozi Nove njive do Dan, on, Peter Šmalc in jaz pa smo odšli od vrha Bukovja čez Presade v pogon.

Jelenjad smo kmalu dvignili in začela je bežati proti Novim njivam naravnost k lovcem. Še danes moram priznati, da sem moral tedaj v sebi premagati tisti veliki odpor, ki sem ga občutil proti pobijanju divjadi, da sem potem storil še samo tisto grdo dejanje, ki sem si ga v poznejših letih večkrat očital.

Ko smo v velikem snegu dvignili okrog 5 košut, smo se po njihovi sledi prebijali dalje. Sneg smo stežavo gazili, tudi košute so se počasi umikale. Padli so streli in košuta je v snegu omgala, bila je pa še živa, ko sva s Šmalcem prigazila do nje. Milo nas je pogledala, kot bi dejala:

»Zakaj me preganjate v tako velikem snegu?«

Milo se mi je storilo pri srcu, ko sem gledal ranjeno žival. Peter Šmalc je prijel žival za ušesa, ta pa je napela svoje zadnje moči in vlekla Šmalca dalje po snegu.

»Primi jo, primi, da ne bo ušla!« je zaklical Šmalc.

Ubogal sem in prijel košuto, da je obstala. Tako je bil namen dosežen in košuta uplenjena.

Nikoli več nisem hotel iti za gonjača, ker se mi je to vedno upiralo in zato nisem imel tudi nikoli veselja do lova, čeprav se me lovci večkrat vabili v svoje vrste.

Ko smo se vozili iz Bukovice v Dane, sem se spomnil tega dogodka, kot da bi bilo včeraj.

Pod Presadi smo imeli ob koncu meseca junija 1941. leta prvi sestanek OF za Bukovico in Dane. Na ta sestanek je prišel Albin Videnič. Ljudje so na mlakah grabili prvo seno, ko smo sedeli v senci smrek in leskovih grmov, France, Jože, Martin, Anton in ostali, vsega skupaj okrog 10 mož in fantov in Videnič nam je govoril o naši borbi za osvoboditev, mi smo pa poslušali.

V Novih njivah smo dobili sedaj, ko smo se peljali v Dane, Jožeta in njegoovo ženo, ki sta grabila seno. Ustavili smo se in vsi skupaj sedli in poklepetali.

Štiri dni potem, ko so Italijani požgali Bukovico, so požgali tudi Dane. Bilo je v četrtek, 16. julija 1942, ko so Italijani pridrli v vas in začeli požigati. Spet so zagoreli plamen,i po lazih in gozdovih nad vasjo so padali borci za svobodo. Spet se je razlega vik in krik ljudi. Bučala je Velika gora, po kateri so se razlegale detonacije bomb in granat, ki so jih pošiljali na partizane Italijani. Gozdovi so šumeli, partizani Ribniške doline so se borili za vsako ped zemlje. Italijanov je bilo silno veliko in partizani so se morali umikati dalje v gozdove.

Vas je doživela še veliko bojev, predno je prišla svoboda. Italijani so po vasi spet divjali nad mirnim prebivavstvom 25. marca 1943. leta, ko so partizani izbojevali eno največjih zmag v Jelenovem žlebu. V Danah so tedaj Italijani ubili čez 70 let starega bolnega moža in vas spet razdejali.

Med nemško okupacijo so nad vas večkrat priletela nemška letala in jo bombardirala. Pri teh napadih je bila ubita ena ženska. Tudi iz Dan so bili borci za našo svobodo od leta 1942 dalje.

VAS V POVOJNIH LETIH

Po vojni so vas obnovili. Tudi tu je tako kot po ostalih naših krajih. Stari ljudje ostajajo na domovih, mladina pa odhaja drugam. Ko smo se pripeljali v vas, so bili doma samo otroci, ki so se igrali okrog hiš, ostali so bili na delu po poljih in travnikih.

Pri Pahuletovih ni bilo nobenega doma, hiša je bila zaklenjena. Pri Zobčevih smo dobili samo deklico Danico, ki se je ravno vrnila iz Ribnice, kamor je šla nakupovat.

»Sama sem doma, oče in mati sta pri senu, tete so pa tudi odšle,« nam je dejala Danica.

Pred Pavlovo hišo so se igrali otroci. Ko smo jih vprašali, če je kdo doma, so nam povedali, da ze samo stari oče. In res je prišel na vrata oče, ki me je povabil v kuhinjo.

»Veš, težko hodim in najraje sedim,« mi je dejal. »Star sem že 79 let, kila me teži in noge me bolijo.«

Mož je bil vse svoje življenje delaven in poštenjak. Rad se razgovarja o problemih življenja in o naši NOB, saj je vsa njegova družina bila aktivna. V NOV so bili vsi trije sinovi, od katerih je France padel, Janez in Anton pa sta se vrnila. Obe hčerki sta bili naši najboljši aktivistki; sedaj sta že poročeni. Kjer so bili otroci, sta bila tudi mati in oče, neštetokrat smo se ustavili v njihovi hiši, ko smo prihajali iz gozdov in dobili vse, kar so imeli na razpolago.

Oče nam je povedal, da gradijo v Danah nov gasivni dom. Življenje v vasi je kar dobro, saj vas napreduje iz leta v leto. Ljudje so domove obnovili, dela je pa povsod dovolj. Teži ga to, ker sam ne more več delati. Obiska je bil oče kar vesel in veliko bi se lahko še pogovorila.

Pri Micnih sem dobil doma 82 let staro mamo, ki se je ravno vrnila z njive. Ko me je spoznala, je bila kar vesela.

»O, kako lepo je, ko si nas obiskal,« mi je veselo dejala. »Škoda, da ni doma hčerke, veš, toliko imamo dela, da ne utegnem še pojesti. Prišla sem zakurit za kosilo, potem se bom pa spet vrnila na njivo.«

Gledal sem mamo, ki je stara 82 let, pa ima še toliko volje do dela. Njeno življenje je potekalo res v neprestanem delu. Bila je še mlada, ko ji je umrl mož, za otroke je potem skrbela sama. Hčerinega moža, ki se je poročila na dom še pred vojno, so Italijani ustrelili v Ribnici kot talca leta 1942. Tudi hčerka je morala potem skrbeti sama za otroke.

Z mamo sva poklepetala še o delu in življenju v Danah. Poslovil sem se od nje. V mojem srcu pa je ostalo veliko spoštovanje do naših slovenskih mater, ki se med seboj prav nič ne razlikujejo, vse so tako skromne, polne ljubezni do otrok, družine in dela. Maksim Gorki je v svojem delu »Mati res postavil spomenik materam vsega sveta. Za rast in življenje svojih otrok prenese mati vse napore, daje od sebe vse in ne zahteva ničesar.

Zapustili smo vas pod lazi in Veliko goro in čez Bukovico spet pripeljali v dolino. Zdelo se mi je, da je na tem kočku naše zemlje nekaj ostalo za nami, kar ne bomo mogli vzeti nikoli s seboj v svet in naš novi dom. Tu je ostalo naše mlado življenje, ostala je naša mladost, ljubezen in hrepenenje, ostalo je del nas samih.

Družinski tednik

Kako pripravimo zelenjavo

Zelenjava je bogata z vitamini in rudninskimi snovmi. Zato moramo previdno ravnati, da nam pri pripravljanju jedi ne gre v izgubo. Nekateri vitamini so namreč občutljivi za svetlobo, drugi za toploto in zrak. Rudninske snovi in nekateri vitamini se v vodi topijo. Vse to moramo upoštevati, ko pripravljamo zelenjavo.

Ko smo že zelenjavo oprali, **je ne smemo** po nepotrebnem **namakati** v vodi, ker se pri tem nekateri vitamini in rudninske snovi raztopijo in izgubijo.

Kuhajmo in pecimo krompir vedno neolupljen, kajti vitamin C se v njem mnogo lažje uniči, če pride do kisika iz zraka. Poleg tega prehaja ta vitamin iz krompirja tudi v vodo, ki jo odlijemo. Kožica pa ohrani vse te snovi v sadežu.

Da preprečimo dostop zraka, moramo imeti pri kuhanju zelenjave posodo dobro zaprto. Zato tudi ne mešamo hrane prevečkrat in brez potrebe, ker s tem omogočimo zraku dostop med vse delce hrane, ki jo kuhamo.

Razrežimo sadje in zelenjavo šele tedaj, ko je kuhana. Če storimo to prej, povečamo možnost dostopa zraka v notranjost sadeža, vitaminom in rudninskim snovem pa možnost izgube (raztopitev v vodi).

Če že moramo sadje in zelenjavo lupiti, jo lupimo čimbolj tanko, ker so vitamini običajno v lupini ali tik pod njo.

Servirajmo hrano **takoj,** ko je pripravljena. Čim bolj je hrana postana, tem manj je vitaminov v njej.

Če dajemo bolnikom ali otrokom sadne ali zelenjavne sokove (limonada, naravna oranžada, korenčkov sok itd.), jih pripravimo tik pred uživanjem, ker skrajšamo čas, v katerem bi zrak mogel uničiti vitamine.

Ker so nekateri vitamini občutljivi za toploto, kuhajmo zelenjavo samo toliko časa, kolikor je potrebno, da postane mehka. Paziti moramo, da ne pustimo že pripravljene zelenjave stati dalj časa na toplem štedilniku. Če stoji zelenjava eno uro ali tudi manj na toplem, vitamini propadejo. Zato tudi pogrevanje ni priporočljivo.

Pri kuhanju vrzimo zelenjavo v **vrelo** vodo, ne pa v hladno, da se zelenjava predolgo ne namaka in segreva.

Uporabljajmo pri kuhi zelenjave le toliko vode, kolikor je potrebno, torej tako malo, da nam je ni treba odlivati. Voda, v kateri se je kuhala zelenjava, je zelo dragocena, ker so v njej vitamini in rudninske snovi, ki so našemu zdravju izredno koristne. Jedilna soda prav tako uničuje nekatere vitamine, zato je ne uporabljamo pri kuhanju zelenjave ali zato, da bi preprečili sesirjenje mleka.

Nekateri vitamini so občutljivi za svetlobo, zato shranjujemo mleko, surovo maslo, olje v **temnem** prostoru in na **hladnem.** Prav tako moramo hraniti vse druge vrste živil vedno na hladnem, ker so vitamini, posebno nekateri, občutljivi za toploto in pa tudi zaradi tega, ker se razne bolezenske klice množe in razvijajo lažje v hrani, če je v toplih shrambah. To ne velja samo za meso, mleko in maslo, temveč tudi za surovo sadje in zelenjavo ter prav tako za jajca.

Baker je sovražnik vitaminov, zato ne uporabljajmo pri kuhi bakrene posode. Ker prehaja baker tudi v hrano, če jo kuhamo v bakreni posodi, je nevarnost zastrupitve, ker so bakrene spojine strupene.

Pri pripravljanju hrane pazite še na to, da imamo roke čiste in da bosta posoda in pribor, ki ju uporabljamo pri kuhi, skrbno očiščena. S tem bomo bolezenskim klicam preprečili dostop v hrano, ki bi jo sicer pokvarile in tako škodovale našemu zdravju.

Vse gospodinje mi bodo rade pritrdile, da največ skrbi in dela daje priprava hrane. Če jo mora pripravljati zaposlena žena, tedaj pomeni to še večjo obremenitev, za družino pa nujno spremenjen čas glavnega in ostalih obrokov, ker se pripravlja kosilo šele opoldne. Ako pa si predstavljamo, da bi se vračali po končanem delu ali iz šole družinski člani že siti. to se pravi, da bi kosili izven doma, tedaj bi se tudi gospodinja, ki bi ji ne bilo treba kuhati kosila, bistveno razbremenila. Skrbela bi v glavnem le za zajtrk in večerjo. Dodatni obroki v obratih in šolskih kuhinjah so že začetek tega, še bolj pa prehrambeni servisi, ki se snujejo po stanovanjskih skupnostih. Vse te nove, nastajajoče oblike prehranjevanja pa morajo imeti podporo vseh državljanov, posebno še gospodinj, ker bodo njim in celotni družini najbolj v korist.

RECEPTI

KDAJ POSTREŽEMO S SOLATAMI?

Na mizo jih damo kot začetno ali kot glavno jed ali pa tudi za zaključek obeda.

Za utrujene ljudi in za tiste, ki nimajo teka, je solata kot začetna jed pravo osvežilo. Pa tudi za debele je priporočljivo, da potolažijo z njo prvo lakoto, ker ne redi, če ni preveč zabeljena.

Razne sestavljene solate pa so dovolj izdatne, da jih lahko damo za večerjo kot samostojno jed, tako n. pr. mešanica iz fižolovega stročja, paradižnika, paprike in jajc ali mesnih kuhanih ali pečenih ostankov.

Najpogosteje pa jemo, vsaj pri nas je taka navada, solato z ostalimi jedmi ali pa za njimi. Koristneje pa je, da solato prenesemo na začetek obrokov, seveda če pri mesu ne manjka še kakšne zelenjavne prikuhe.

RECEPTI ZA ZELENJAVNE JEDI

Nekaj receptov za bučke:

Dušene bučke: 1 kg buč, olje, čebula, 2 dkg moke, sol, 4 žlice smetane, sesekljan koper, poper.

Opranim in razpolovljenim bučkam odstranimo osemenje, nato jih olupimo in zrežemo na kocke ali na rezance. Na olju prepražimo sesekljano čebulo in moko, dodamo zrezane buče in sol. Ko se buče zmehčajo, primešamo smetano, sesekljan koper in poper.

Dušene bučke z ocvrtim kruhom: 1 kg buč, 1 dkg masti, 3 dkg prekajene slanine, sol, malo zelenega peteršilja, drobnjak; 30 dkg kruha, 2 jajci, sol, malo čebule, 2 dkg masti.

Buče olupimo, jih prerežemo, na pol in z žlico odstranimo pečke, nato jih zrežemo na kocke. Dušimo jih na masti in prekajeni slanini, ob koncu jih začinimo in pred serviranjem potresemo z drobnjakom. Kruh namočimo v mzrlo vodo, ga dobro ožmemo in gladko zmešamo z jajcema, s soljo in s prepraženo, drobno sesekljano čebulo. Iz zmesi naredimo male zrezke in jih opečemo na obeh straneh. Serviramo jih z dušenimi bučkami.

Pečene bučke: Pol kg buč, sol, peteršilj, malo moke, olje.

Bučke olupimo, jih po dolgem zrežemo na rezine. Nato jih osolimo, potresemo z drobno sesekljanim peteršiljem, povaljamo v moki in spečemo na olju.

Kako pripravljamo jajčevce?

(Morda jih poznate pod imenom melancani?)

Dušeni jajčevci: 5 jajčevcev, česen, sol, 3 dkg olja, pol kg paradižnika, zelen peteršilj, poper.

Jajčevce olupimo, zrežemo na kocke, jim dodamo strt česen, jih osolimo, stresemo v kozico, polijemo z mrzlim oljem in dušimo. Nato dodamo olupljen, zrezan paradižnik. Ko je vse mehko, potresemo jed s sesekljanim zelenim peteršiljem in s poprom.

Jajčevci po italijansko: 5 jajčevcev, 2 žlici olja, 3 do 4 žlice drobtin, 10 dkg parmezana (ali našega domačega sira), zelen peteršilj, česen, sol, poper.

Jajčevce razpolovimo, nato meso tako zrežemo na kocke, da se drži kože. V te zareze in po vrhu nasujemo drobno nariban parmezan, sesekljan zelen peteršilj, česen, sol in poper, nato jih zložimo v kozico, polijemo z oljem in s prav malo količino vode in jih dušimo 1 uro.

Ocvrti jajčevci: 4 jajčevce. sol, nekaj žlic moke, olje za cvrenje:

Jajčevce operemo, narežemo po dolgem na rezine, osolimo, posamezne kose pomokamo in na hitro ocvremo v olju. Prav dobri so serviranj s paradižnikovo solato ali omako iz prepraženega paradižnika.

Razgovor z igravcem:

Stane Starešinič

Mnogo obetajočega gledališkega umetnika. člana Slovenskega gledališča v Trstu, ki je nedavno med svojo veliko turnejo po Sloveniji gostovalo tudi pri nas s Shakespearovim »Hamletom«, sem srečal sicer malo utrujenega, a vedro razpoloženega. Zastavil sem mu nekaj vprašanj in tu je kratek povzetek najinega razgovora:

Mene in vaše občudovavce zanima prav vse od vašega rojstva naprej!

Z mnogimi dokumenti, ki sem si jih nabral na raznih uradih, vam lahko dokažem, da sem bil rojen v Preloki pri Vinici v kmečki družini kot drugi sin. Oče in mati sta sicer želela hčerko, a sta se vendar sprijaznila tudi z menoj. Dobro sta skrbela zame in me še kar v redu vzgajala. Pravijo pa, da sem bil tiste čase precejšen razbojnik.

Ali je v vaši družini kdo kazal nagnjenja do intelektualnega izživljanja?

Oče, ki je prebil skoraj vse življenje v Ameriki in Kanadi (sedaj je doma) kot tovarniški delavec, je objavljal v tamkajšnjih časopisih in revijah proletarske pesmi. Stric, ki je končal gimnazijo in postal trgovec, pa tudi moja mati, dasi preprosta kmečka žena, sta ljubila dramatiko in petje.

Ali so vas že v mladosti veselile deklamacije, nastopi na odru?

Imate prav. Spominjam se, da sem ob neki proslavi recitiral pesem »O, Vidov dan, ti dan nesreče«. Zelo resno sem se pripravljal in resno tudi začel, toda na lepem se mi je zataknilo. Za druge je bilo bržkone smešno.

Od kod je prišla prva resnejša ponudba za vaš igravski poklic?

Ko sem pred vojno v Črnomlju hodil v obrtno šolo, sem prvič nastopil na diletantskem odru. Vse to pa sta kruto pretrgala vojna in okupator. Odgnali so me na Rab, kjer so premnogi moji sorodniki, prijatelji in znanci pomrli.

Kdaj ste se dokončno odločili za igravski poklic.

Po kapitulaciji Italije sem bil zopet svoboden. Pridružil sem se partizanom. Na mitingih sem recitiral, pozneje pa sodeloval kot igravec v raznih kulturnih grupah in bataljonih. Zdi se mi, da sem se takrat že dokončno odločil, da postanem igravec ali pevec.

Svoboda je prišla in ste lahko šolali. Kateri vaši učitelji so najbolj vplivali na vas?

Gimnazijo sem končal na VI. državni v Ljubljani v istih petih letih kot Akademijo, na katero sem bil sprejet med prvimi že leta 1946, takoj po njeni ustanovitvi. Med študijem so zlasti vplivali name profesorji Iv. Levar, Marija Vera, Mira Danilova in S. Jan, poleg mnogih drugih, seveda. Študije sem zaključil in diplomiral leta 1951 in sicer prvi: moja diploma ima zaporedno številko I.

In vaši prvi in naslednji angažmaji, važnejši uspehi in pomembnejša gostovanja?

Že med študijem sem bil angažiran v Drami SNG v Ljubljani, nato sem šel k Slovenskemu gledališču v Trst, kjer sem še sedaj. Pravijo, da sem bil zelo uspešen kot Pravdač v Kreftovih »Celjskih grofih«, kot Romeo v Shakespearovi tragediji, v

Stane Starešinič kot Hamlet

Cankarjevem »Pohujšanju« kot učitelj Sviligoj. Za kreacijo Svidrigajlova v Dostojevskega »Zločinu in kazni« sem dobil tudi nagrado. Med važnejša gostovanja štejem tista v Ljubljani, Mariboru, Kranju in Karlovcu, kjer sem kot Romeo nastopal s tamkajšnjimi ansambli, v vlogi Pravdača pa v Trstu, Kranju in Karlovcu. Sprejel sem vabilo za ponovno gostovanje v Karlovcu, Zagrebu in drugih hrvatskih mestih. Odpira se mi široko srbsko-hrvatsko področje dela pri tamkajšnjih gledališčih. Za moj nadaljnji razvoj bo to velikega pomena. Ni nujno potrebno, a vendar omenim, da sem sodeloval pri filmih: »Na svoji zemlji«, »Spijon X 25 javlja«, »Ti loviš« in drugih, sedaj pa me čaka vloga pri filmu »Naš avto«.

Katera odrska zvrst vam najbolj ugaja?

Čeprav nastopam tudi v komedijah in celo operetah mi je najbolj pri srcu drama — tragedija. Najbolj sem doma v klasiki. Imam jo najraje in jo mnogokrat pogrešam.

V katera zvrsti pa se želite izpopolniti, jo gojiti do čim večje popolnosti?

Popolnost je premočna beseda, te ne bom dosegel. Če bi bilo mogoče, bi se odločil za gledališče z resnim repertoarjem. Rad pa nastopam tudi v dobrih komedijah, kajti izpopolniti se želim na vseh področjih.

Ali bi vam prav prišel študij v inozemstvu in na večjih odrih pri nas?

Seveda bi rad študiral in spoznal velika gledališča doma in na tujem, opazoval njihovo delo, metode in smeri. Upam, da se mi bodo te želje vsaj do neke mere izpolnile. Od naših gledališč dajem seveda prednost onim v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Pri odločitvi pa kar ne vem, kateremu bi priznal primat.

Zdi se mi, da na tržaškem odru za vaš razvoj ne bo več kaj prida bere. Kaj menite vi?

Skoraj bi se strinjal z vami, a vendar bi mi bila ločitev od tega gledališča težka. Tu je majhen, a dober gledališki kolektiv, s katerim sem povezan že deset let in bi ga s svojim odhodom oslabil, naše ogroženo slovensko ozemlje pa ne more ostati brez kulturnih delavcev.

Kako ste bili zadovoljni z gostovanjem po Dolenjskem in Kočevskem?

Vsi smo bili zadovoljni. Imeli smo obilo zelo dobrih, razumevajočih in disciplineranih gledavcev. Organizacija predstav je bila od Črnomlja preko Novega mesta pa do Kočevja in Ribnice povsod na višku. V dolenjskih krajih sem igral še prav s posebnim veseljem, ker sem videl v vseh naših mestih toliko dobre in hvaležne publike. Sporočite vsem mojo osebno in tudi kolektivno zahvalo za vse tople aplavze, darila in cvetje. Zlasti pa še zahvalo vsem neutrudnim organizatorjem gostovanj! Vsem prijateljem iz Črnomlja, Novega mesta, Kočevja in Ribnice, ki so me prosili za slike, pa povejte, da sem poskrbel, da bodo kmalu lahko dobili fotografije v domačih knjigarnah!«

Poslovil sem se od mladega umetnika, ki si kot vsak pravi umetniški ustvarjavec utira trdo pot svojega razvoja, z željo, da bi nekoč dosegel čim popolnejšo lastno individualnost in ostvaril vse svoje lepe načrte.

France Cankar

IVO ANDRIĆ

Djordje Djordjević

Tako se je začelo, tako se je nadaljevalo in tako je ostalo do konca.

Na prvi pogled se Djoka v ničemer ni razlikoval od svojih vrstnikov. Opazi na ulici dekle, ki pritegne njegovo pozornost, nato pa izgine za prvim vogalom Ona izgine, ostane pa misel nanjo, želja, sen, Ponoči so se v njegove sanje vtihotapljale neznane ženske brez obraza, a pogumno in brezobzirno in mu jemale na silo in zahrbtno tisto, kar je od njega zahtevala narava.

Dogajalo se je, da se je nekoliko dalj pogovarjal z dekletom ali da je kaj ljubeznivega dejal pri pozdravu ob srečanju ali pa da je ona pogledala njega. Take stvari se dogajajo vsakemu človeku, v najboljših letih, še posebno če je postaven, lep in dobro oblečen. To mu je vzbujalo veliko zadovoljstvo, jasno pa je bilo, da tudi dekle ni imelo nič proti. Vse je bilo dobro, dokler ni prišel domov in ostal sam. Tedaj se je pričela v njem igra suma in previdnosti. Ocenjeval je vsako besedo, ki jo je izgovoril, vsako kretnjo, ki jo je napravil. Zdelo se mu je, da se je zaletel, da je šel predaleč, da lahko njegovo obnašanje pri dekletu izzove upanje, ki ga ne bo mogel izpolniti. Loteval se ga je strah pred lastno nepremišljenostjo. Gorel je od želje, da vse popravi, da »spravi stvari na njihovo mesto«. In ko je isto dekle srečal drugič, se je držal grdo in neljubeznivo. Včasih je napisal pismo, v katerem se je oproščal in prosil, naj ga ne razume napačno.

Ker ženske ne marajo takih pojasnil, je ostalo pismo vedno brez odgovora, a užaljena lepotica se je delala, kot da ne vidi bojazljivega ljubimca, ko ga je zopet srečala na cesti.

Imel je tudi dve veliki pravi ljubezni. Prva je bila v študentovskih letih. Prevzela ga je sestra njegovega tovariša, pametna in lepa, a nežna in bolehna deklica, ki je že dalj časa prebila doma pri klavirju in knjigah. Zdelo se mu je, da sploh ne more živeti brez njene bližine, da jo bo moral za vedno navezati nase. Okleval je, ne da bi se česa lotil, da bi to dosegel. Okleval je leto, dve, a tretje leto je deklica umrla. Neslišno in neopazno je odšla z zemlje, kjer je zavzemala tako malo prostora. On je sprejel to kot naravno odločitev.

Po končanem študiju je stopila v njegovo življenje druga ženska, popolnoma drugačna od prve. Vedra, plavolasa in lepa z odkritim pogledom in nečim čistim in iskrenim v obnašanju. Do poroke ni prišlo. Da, prav tedaj sta njegova previdnost in neodločnost razvila vse moči in ves svoj strup. Okleval je in okleval; zaradi tega je to zdravo in ponosno dekle toliko bolj trpelo, ker ga ni moglo razumeti, pa tudi Djordje sam ni mogel razložiti svojega ravnanja. Po vrsti pogostih zbliževanj in oddaljevanj je dekle samo prekinilo, sicer težko, pa vendar hrabro in odločno.

»Pojdi, bednež bedni! Skoraj sem si izjokala oči zaradi tebe, sedaj pa vidim, da nisi vreden niti ene solze,« mu je dejala ob odhodu, medtem ko je jezno bliskala z očmi.

Po tem in po njenem obnašanju mu je bilo jasno, kaj bi lahko imel in kaj je tisti trenutek izgubil. Zavedal se je tega, kar pa mu ni nič pomagalo, ni mu preprečilo, da bi še naprej ne živel za svojo previdnost, kakor drugi žive za svojo srečo.

Tako je minila ljubezen in nato tudi čas ljubezni. Tako je prišla tudi tista mala smrt v uradniškem življenju, ki se imenuje upokojitev. Toda niti tedaj se ni hotel Djordje Djordjević izneveriti svoji življenjski vrlini. Nasprotno, ves se ji je posvetil! Ves svoj napor in vse svoje sile je vlagal v to. Z vso to energijo in s takimi napori bi lahko preživel dvoje bogato izpolnjenih življenj, in to lepo in dostojno ,toda preživel ni niti eno samo življenje. Kolikor bolj je pazil, kaj bo storil, toliko teže se je odločal, da bi sploh kaj napravil; zato je delal vse manj. Tako se mu je življenje neopazno, a vztrajno sprevračalo v sivo, negibno puščobnost neprestane previdnosti.

Živel je osamljen v pritlični, starinski dedovi hišici. Ni iskal niti družbe upokojencev, kjer se vodijo dolgi, nepomembni razgovori, s katerimi si krajšajo vse predolge dneve. Ni lovil rib, niti zbiral poštnih znamk. Ves se je predal stari strasti, da vse preračuna, predvidi in predpostavi, da ga nič v življenju ne bi moglo prehiteti in iznenaditi, niti ljudje, niti dogodki, niti narava. Velik in nesmiselni napor, v katerem se človek ves izgubi! Vsa previdnost, obzirnost, ves strah se izlivajo v eno samo veliko in odrešujočo bojazen. Bojazen pred vremenskimi spremembami, pred bakterijami, pred žeparji, pred vlomivci, pred zlohotnimi srečanji, pred nepravilnimi koraki ali samo zaradi neprevidne izjave. Beseda je hitro izgovorjena, a časi so taki, da ima lahko človek zaradi ene same besede (pogosto tudi neznane besede!) nezaželen in nepotreben cirkus. Njegov strah se ni omejeval le na tisto, kar bi ga lahko presenetilo in ogrozilo sedaj, ampak se je širil, vejal in posploševal. V spominih, negotovih in napačnih spominih, se je vse pogosteje vračal v mladost in tu z grozo odkrival, kaj vse mu je nekoč pretilo, mimo kakšnih nevarnosti je, »z več sreče kot pameti« šel. Še sedaj, po tolikem času, se je tresel in bal.

Sedaj se ni bal le zase, za svoj ozki krog, njegov strah se je razširil tudi na javno življenje in na mednarodne dogodke. Življenje se mu ni zdelo niti prazno niti zaman. Včasih ga je prevzel občutek, da igra veliko igro in ima enake skrbi kot tisti, ki imajo svoje ladje na oceanih ali svoje velike finančne in politične interese po različnih kontinentih. (Seveda je bil v njegovem primeru ves kapital njegova osebnost, njegov mir in varnost). Mreža njegovih skrbi, raziskovanj in ugotovitev, ki se je raztezala iz nepomembne, pritlične hišice v eni najmanjših beograjskih uličic, se je razprostirala po vsem svetu, zajemala je vse. Da, vse! Ve, da površni in lahkomiselni ljudje govore, da se ne da vsega predvideti. Dobro, recimo, da je tako: ne da se! Toda v vsakem primeru ostaneta previdnemu človeku zadovoljstvo in uteha, da je storil svojo človeško dolžnost, ostane mu ponos, da je živel kot mislečе bitje, ki predvideva in misli dalje od svojega nosu, a ne kakor nema žival. Navsezadnje, kdo ve, morda govore to iz njih samo lenoba in kratkovidnost. Morda se lahko marsikaj predvidi in prepreči, kar je na prvi pogled nepredvidljivo! Mogoče tudi vse. Tu je Djordju Djordjeviću zastajal dih in v mislih se je vzpenjal visoko, visoko, do neslutene popolnosti. In vsi, ki so včasih lahko videli mršavega in natančnega upokojenca, kako med večernim sprehodom visoko dviga glavo in z zmagoslavnim, prezirljivim sijem v očeh gleda nad mimoidočimi v žareče nebo na koncu ulice, niso mogli niti slutiti, kaj vse ga je v tistem trenutku navdajalo in kakšna sreča se je širila v njem: seveda, le namišljena, hipotetična sreča, toda zanj lepša in zanosnejša od vseh tistih malih sreč, ki jih življenje nudi tem nepremišljenim, kratkovidnim ljudem okrog njega.

In ravno v takem trenutku hladnega starčevskega zanosa je Djordje Djordjević napravil svoj poslednji usodni korak.

V letih po vojni se je sistem njegove pozornosti in pronicljive smotrnosti okrepil, povečal in razširil. Druga svetovna vojna mu je odkrila povezanost človeške usode z vsem, kar se dogaja v svetu. Zaščitenih krajev in izoliranih točk tako rekoč ni več. Vsi mednarodni preokreti in spopadi, vse epidemije, krize, vojne in izumi, poskusi z nuklearnim orožjem, sevanje, ki zastruplja ozračje, vodo, zemljo in njene sadove, vse to zadeva ali lahko zadene vsakogar, prav tako brezimnega, odmaknjenega posameznika. Resnično, dalekoviden in previden človek mora sedaj gledati mnogo dalje in precej več vedeti . . . Zaradi tega je Djordje Djordjević poostril in razširil svojo opreznost. Redno je kupoval domače časopise, zbiral biltene, ki jih dele tuje agencije, poslušal najbolj oddaljene radijske postaje. Vse to ni delal kot drugi upokojenci, površno, kar tako, da bi o tem govoril na klopi v parku. Nasprotno. Ne da bi komurkoli kaj govoril, je skušal z mnogo napora in bistroumnosti najti ključ, s katerim je vsako tako novinarsko vest dešifriral in jo tolmačil po svoje, v njenem odnosu nase in na svojo osebno varnost. To ni bilo lahko. Velikokrat se je dogajalo, da je pred strašnimi vestmi in črnimi izgledi ostajal razorožen, nebogljen in prestrašen, toda velikokrat je uspel najti rešitev za svojo zaščito, ki je izgleda[illegible] pletena in težka, ve[illegible] duhovita in varna. Take nevidne zanosne zmage ter dolgotrajni umski napori, s pomočjo katerih je prišel do njih, so mu izpolnjevali čas in dajali smisel njegovemu življenju.

(Konec prihodnjič)

Jesenske sindikalne športne igre

Sindikalne športne igre so v Kočevju že tradicionalne in dobro vpeljane, vendar še niso dobile dokončne oblike stimulativnega ocenjevanja celotne telesnovzgojne dejavnosti po sindikalnih podružnicah in ne samo ocenjevanje najboljšega uspeha v posameznih športnih panogah. Pri tem gre za vrednotenje celotnega telesnokulturnega dela podružnic, ki se bo stopnjevalo s čimvečjim sodelovanjem v raznih panogah. Skratka, urediti je treba tak način obračunavanja tekmovavnih uspehov, ki bo omogočil objektivno presojo in razvrstitev uspehov po podružnicah.

Pri organizaciji letošnjih grafičnih iger v Kočevju smo dobili dovolj dragocenih izkušenj, tako do komisija za športno dejavnost pri Občinskem sindikalnem svetu na osnovi teh že pripravlja nov, izpopolnjen pravilnik za jesenska tekmovanja. Tako bomo imeli v vsaki panogi ugotovljen vrstni red uspehov in bomo lahko določili najboljšo podružnico in razvrstili ostale.

Tekmovanje bo potekalo dalj časa, da ne bi prenatrpanost tekmovavnega programa utrujala tekmovavce in bi tako kvaliteta iger trpela. Igre se bodo torej odvijale vso jesen mirno, smotrno, brez vihravosti in nestrpnosti in bodo dobro pripravljene. V prihodnjih dneh se bodo sestali referenti za telesno vzgojo pri sindikalnih podružnicah in komisija za telesno vzgojo pri Občinskem sindikalnem svetu in dokončno določili vse potrebno za jesenske sindikalne športne igre, ki se bodo pričele v drugi polovici avgusta.

Posamezne podružnice tudi že sedaj razpisujejo medsebojna tekmovanja, kar je povsem pravilno in vredno pohvale, vendar bi bilo potrebno pri teh tekmovanjih več discipline in točnosti. **Predvsem pa je treba pri tem poudarjati moralne osnove sodobnega družbenega športa, kamor nikakor ne sodi vse graje vredna samovolja nekaterih posameznikov.** Za vsako tekmovanje je treba napraviti razpis, po katerem mora tekmovanje tudi potekati brez vsakih sprememb v propoziciji razpisa.

-ko

22. julij v Osilnici

V okviru proslave 22. julija sta bili v Osilnici odigrani dve nogometni tekmi. Srečali sta se pionirski in članski moštvi Plešc in Osilnice. Predvideni so bili še drugi dvoboji (v šahu, streljanju in atletiki) vendar do njih ni prišlo, ker Pleščani niso mogli postaviti proti Osilnici dobrih moštev.

Osilnica : Plešce 2:1 (1:1) — pionirji

To je bila povratna tekma pionirjev. Kakor v prvi (3:2), tako so tudi v tej tekmi zmagali osilniški pionirji. V desetih tekmah s Pleščani so zmagali kar devetkrat! V začetku tekme je kazalo, da bo Pleščanom uspelo premagati pionirje iz Osilnice. Pleščani so prišli celo v vodstvo in je kazalo, da jim bo uspelo obdržati prednost enega gola. Toda na veselje gledavcev in igravcev so se zbrali in pričeli oblegati nasprotnikova vrata. Njihov napor je bil poplačan z golom, ki ga je dosegel Kovač. Drugi polčas je prinesel končno odločitev in ponovno zmago Osilnice! Najboljši osilniški igravec je bil Podnar Stanko, ki je vodil vse napade in lepo podajal žoge Kovaču, ki pa so ostale večkrat neizkoriščene. Pohvaliti je treba tudi Štimac Jožka, ki je prikazal lepo igro.

Osilnica : Plešce 10:1 (4:1) — člani

Tudi člani so slavili svojo zmago, s katero so se oddolžili za poraz, ki so ga bili doživeli pred tem na Pleščih (2:5). Nihče ni slutil, da bodo Plešce premagane tako visoko. Premoč Osilnice se je z vsakim trenutkom večala in temu primeren je bil tudi rezultat — 4:0! Svoj edini in častni zadetek so Pleščani dosegli nekaj minut pred koncem prvega polčasa. Strelec je bil Majetič. V drugem polčasu so goli kar deževali. Nefair je bilo dejanje Kovača (Plešce); ko je videl, da ne ubežijo porazu, je zapustil igrišče. Osilničani so zaigrali dobro, samo moštvo še ni bilo povsem vigrano. Pohvaliti je treba vse igravce. Obe tekmi si je ogledalo okrog 100 gledavcev.

-ip

Plešce : Gerovo 0:3 (0:3)

Na dan vstaje hrvatskega naroda — 27. julija je bila v Gerovu odigrana kvalifikacijska tekma za finale nogometnega turnirja v Prezidu. Srečali sta se moštvi Gerova in Plešc. Za Pleščane so igrali tudi nekateri osilniški igravci. Toda kljub temu so igrale Plešce le z desetimi igravci, ki se niso takoj znašli na velikem igrišču. Goli so kar padali. V drugem polčasu so pleški igravci zmanjšali pritisk Gerovčanov in sami začeli resneje ogrožati njihova vrata, toda iz tega ni bilo nič. Moštvo je bilo premalo vigrano.

-ip

Prebivavci Grčaric so 22. julija počasitili spomin padlih borcev s kratko komemoracijo na svojem pokopališču

Prireditve v Fari

V nedeljo, 22. julija 1962, je Gasivsko društvo Vas-Fara priredilo vrtno veeselico s programom. Za otvoritev te prireditve se je oglasila električna sirena. Vse navzoče goste in udeležence je pozdravil in vodil program tov. Anton Abranovič. Govor ob Dnevu vstaje je imel tajnik Občinske gasivske zveze Kočevje in predsednik gasivskega društva Brod na Kolpi tovariš Vidmar. Po končanih govorihe predstavnikov gasivskih društev so nastopali s pevskim in tamburaškim programom pionirji iz Fare, peli pa sta tudi mladinki Ančka in Mirica iz Fare.

Prireditev je bila svečana in prav dobra, kar gre ponovna pohvala članom gasivskega društva Vas-Frara.

Po končanem pevskem in tamburaškem nastopu pionirjev in mladink je bila prosta zabava, ki se je končala pozno ponoči.

M. M.

Ribniški upokojenci v Zagrebu

Društvo upokojencev ribniške občine je priredilo za svoje člane v nedeljo, 29. julija izlet z avtobusom v Zagreb in Komrovec. Izleta se je udeležilo preko 40 upokojencev iz Grčaric, Dolenje vasi, Ribnice in drugih vasi. Zgodaj zjutraj so se odpeljali preko Kočevja in Novega mesta do Zagreba, kjer so si ogledali Maksimir in tamkajšnji živalski vrt, opoldne pa so se vrnili in se nazaj grede ustavili v Kumrovcu, kjer so obiskali Titovo rojstno hišo in lepo urejen Titov muzej v njej.

Ko so se vračali, so se ustavili še na Otočcu. Vsi udeleženci se društvu najlepše zahvaljujejo za lep izlet, šoferju Silvu pa za varno in previdno vožnjo.

Prijateljski dvoboj

V počasitev Dneva vstaje je bil orgniziran 22. julija prijateljski športni dvoboj med mladino Rudnika in ČZP Kočevski tisk. Tekmovali so v odbojki, namiznem tenisu, streljanju in šahu.

V odbojki so bili boljši igravci tiskarne, ki so brez večjega napora premagali nasprotnika z rezultatom 3:1 (15:3, 11:15, 15:13, 15:5).

Igre v namiznem tenisu so se končale po pričakovanju z zmago Rudnika (5:2).

Zelo zanimivo pa je potekalo tekmovanje v streljanju. Ves čas so bili strelci Tiskarne boljši, tik pred koncem pa so se rudniški mladinci bolj potrudili in zmagali z majhno prednostjo krogov.

Najboljši med posamezniki je bil član tiskarne Kacjan. Vsem strelcem so bile ob koncu tekmovanja podeljene spominske značke.

V šahu se je zopet pokazala premoč domačinov, ki niso izgubili niti ene partije.

S tem dvobojem je mladina Tiskarne in Rudnika lepo proslavila Dan vstaje slovenskega ljudstva.

Društveno življenje kočevskih upokojencev

Ko naš delovni človek — ročni ali umski — dočaka potrebno starost in dosluži predpisano delovno dobo, postane upokojenec. Tedaj se v njegovem življenju marsikaj spremeni: Med svoje delovne tovariše ne prihaja več vsakodnevno, prej mu je vedno primanjkovalo prostega časa, zdaj ga ima naenkrat preveč, skoraj se počuti zapuščenega, nepotrebnega, grozi mu osamljenost.

Takšnega bi se marsikateri naš delovni veteran tudi počutil, da nimajo naši upokojenci svojega društva. Tu se zatekajo v raznih zadevah. Društvo upokojencev pomaga članom v raznih pokojninskih zadevah, oskrbuje jim legitimacije zaznižano vožnjo, omogoča jim poceni letovanje ob morju, socialno najbolj šibkim daje ob Novem letu denarne podpore, oskrbuje članstvo s premogom po znižani ceni itd.

Upravni odbor našega društva upokojencev se dobro zaveda, kako je tudi prileten človek potreben razvedrila. Že nekaj let prirejajo skupne izlete po naši ožji domovini. Lani so počastili 20-letnico vstaje z izletom v Rog, Dol. Toplice in Žužemberk, letos pa so že bili na izletu v Beli krajini. Izleta v Metliko in okolico se je udeležilo 45 oseb in vsi so bili prav zadovoljni. Pripravljajo tudi še drugi izlet, ki bo sredi avgusta. Potovali bodo z vlakom do Maribora, kjer se bodo z vzpenjačo popeljali na Pohorje. Tam bodo prenočili in si na povratku ogledali še Dravsko dolino in Novo Velenje.

V vrstah naših upokojencev smatrajo tudi gojitev družabnosti za svojo plemenito nalogo. Zato imajo od jeseni do pomladi svoje mesečne družabne večere, katerih se članstvo s svojimi družinami prav rado udeležuje. Da pa ne bi ostali vse poletje brez tovariškega srečanja, prirejajo naši upokojenci vsako leto vrtno veselico. Letos bo ta njihova prireditev na vrtu restavracije pri kolodvoru v nedeljo, 5. avgusta popoldne. Tu bodo v prijetni družbi in ob dobri kapljici za nekaj uric zopet zaživeli in se v prijateljskem pomenku spominjali minulih mladih let. Ob zvokih dobre glasbe se bo ta ali oni upokojenec gotovo prav mladostno zavrtel in tako dokazal, da je vzlic svojim letom po srcu še vedno mlad.

I. K.

Slovenska izseljenska matica vabi

V okviru izseljenskega tedna bo podružnica SIM Kočevje tudi letos priredila srečanje svojih članov z rojaki, ki so in še bodo prišli na obisk v stari kraj.

Odbor podružnice je o tem razpravljal že na svojih sejah in se odločil, da bo to srečanje v obliki piknika, kot jih prirejajo naši rojaki na tujem. Prireditev naj bi bila sredi tega meseca, ko je čas najbolj primeren in ko nas obišče največ rojakov.

Po prijavah, ki smo jih sprejeli, bo v tem času obiskalo Slovenijo 120 rojakov iz pokrajine Pas de Callais in iz Merlebacha v Franciji, približno 400 skupaj, 124 iz Holandije, 960 iz Nemčije in večje število iz Belgije.

Da bi prireditev čimlepše uspela, sklicuje odbor Slovenske izseljenske matice sestanek vseh članov 12. avgusta 1962 ob 9. uri v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora Kočevje, na katerem bi se, poleg priprav na prireditev, pogovorili tudi o nekaterih organizacijskih vprašanjih.

POPRAVEK

V prejšnji številki nam je pri križanki tiskarski škrat napravil neljubo napako. Vprašanje pod 9. navpično se pravilno glasi OBER, rešitve pa pošljite do ponedeljka, 6. avgusta (in ne junija).

Naš obveščevalec

Gibanje prebivalcev
Obvestila
Sporedi
čestitke
Mali oglasi

KOČEVJE

Poročili so se: Vrhovšek Emilijan, delavec iz Konca vasi 4, star 27 let in Rogina Katarina, uslužbenka iz Malega Nerajca 12, stara 27 let;

V Ljubljani sta se poročila: Oblak Jurij iz Verda 76, star 25 let in Nemanič Slavica iz Kočevja, Šeškova ulica 5, stara 18 let.

V Ljubljani sta rodili: Debeljak Matilda iz Kočevja, Bračičeva ulica — dečka; Divjak Nika iz Kočevja, Ljubljanska cesta 22 — dečka.

RIBNICA

Rodila je: Tekavec Mirjana, gospodinja iz Ribnice 232 — deklico.

Poročila sta se: Gornik Ivan, poljedelec iz Kota 25 in Šilc Ivanka, poljedelka iz Brež 20.

LOŠKI POTOK

Rodila je Turk Veronika, gospodinja iz Malega loga št. 16 — deklico.

ČESTITKA

Mariji Šilc, po domače Cvarovi mami iz Slatnika pri Ribnici, želi iz srca vse najboljše za rojstni dan in še mnogo let zdravega in zadovoljnega življenja.

sin Anton iz Nemčije

RAZPIS

Kovinsko podjetje Ribnica sprejme več kvalificiranih in polkvalificiranih ključavničarjev in nekaj nekvalificiranih delavcev, ki imajo veselje do kovinske stroke. Možnost priučitve.

PRODAM

Prodam dobro ohranjeno motorno kolo znamke Jawa 175 ccm. Naslov na upravi Novic.

PRODAM

Malo rabljen štedilnik Tobi ugodno prodam. Informacije: Zapotok 1 pri Sodražici.

IZGUBLJENO

Od Novih sel do Štalcerjev sem 22. julija izgubil bundo. Najditelja prosim, naj jo proti nagradi odda pri Krkoviču v Moravi.

VARSTVO OTROKA

Iščem žensko za varstvo otroka za štiri ure dnevno. Kosten, Kolodvorska 17, Kočevje.

OBVESTILO

Uprava Vajenskega doma Kočevje sporoča, da sprejema prošnje za sprejem gojencev — dijakov za šolsko leto 1962/63. Prošnje sprejema do 20. avgusta 1962.

Uprava Vajenskega doma

PREKLICI

Preklicujem vse neresnične besede, ki sem jih izrekla o Frančiški Gombac iz Knežje lipe št. 1 in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Čmrlec Marija, Knežja lipa 1

Preklicujem vse besede, ki sem jih izrekla o Frančiški Gombac iz Knežje lipe št. 1, kot neresnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Firšt Marija

Preklicujem vse besede, ki sem jih izrekla o Frančiški Gombac iz Knežje lipe kot neresnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Radočaj Dara, Knežja lipa št. 1

Preklicujem vse besede, ki sem jih izrekla o Frančiški Gombac iz Knežje lipe št. 1, kot neresnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Rozman Ana

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

Kino

JADRAN KOČEVJE: od 3. do 5. avgusta švedski film »V krempljih špijonov«, 6. in 7. avgusta češki film »Zadnja vrnitev«, 8. in 9. avgusta francoski film »Kamikaze«, od 10. do 12. avgusta italijanski barv. CS film »Sin rdečega gusarja«. sta švedski film »Nasmeh poletne noči«.

STARA CERKEV: 4. in 5. avgusta ameriški film »Nekateri so za vroče«, 11. in 12. avgu-

RIBNICA: 11. in 12. avgusta ameriški film »Ko je kraljevala komedija«.

SODRAŽICA: 4. in 5. avgusta italijanski barvni film »Škandal na plaži«, 11. in 12. avgusta ameriški barvni film »Kavboj«.

LOŠKI POTOK: 5. avgusta jugoslovanski CS film »Cesta, dolga leto dni«, 12. avgusta ameriški barvni CS film »Čez planine divjega zapada«.

VELIKE LAŠČE: 4. in 5. avgusta italijansko-japonski film »Madame Butterfly«, 11. in 12. avgusta francoski barvni CS film »Portugalske perice«.

DOBREPOLJE: 4. in 5. avgusta ameriški barvni VV film »Vrtrgolavica«, 8. avgusta nemški film »Jazz, ples in ljubezen«, 11. in 12. avgusta nemški film »Kralj čardaša«.

PONIKVE: 9. avgusta nemški film »Jazz, ples in ljubezen«.

PREDGRAD: 4. in 5. avgusta sovjetski barvni film »Kovinska zvezda«.

BROD NA KOLPI: 4. in 5. avgusta francosko-italij. film »Maigret postavlja past«, 11. in 12. avgusta ameriški film »Jutri bom jokala«.

SPREJMEMO DELAVCE

Rudnik rjavega premoga Kočevje sprejme za različna dela v jami

VEČJE ŠTEVILO DELAVCEV

Plača po pravilniku o delitvi osebnega dohodka

Komisija za sprejem in odpoved delovnih razmerij Rudnika rjavega premoga Kočevje

SPORED RTV LJUBLJANA

SPORED
za soboto, 4. avgusta 1962

5.00 do 8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05 6.00, 7.00 in 8.00 Poročila, 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 8.35 Pisan spored slovenske glasbe, 8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani, 9.10 Zabavni kaleidoskop, 9.45 Poje Slovenski oktet, 10.00 Napoved časa in poročila, 10.15 Od tod in ondod, 11.00 Arije in zaključni prizor Giordanove opere »Andre Chenier«, 11.30 Ritmični akordi, 12.00 Poročila, 12.05 Ansambel Srečka Dražila, 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Franc Tadravec: Poskusno pitanje bikov s silažo; 12.25 Melodije ob 12.25, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 13.15 Valček, poloneza in bolero, 14.05 Glasbeni omnibus, 14.30 Prireditve dneva, 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila, 15.20 Napotki za turiste, 15.25 Glasbeni intermezzo, 15.30 Dve Lisztovi skladbi, 15.40 Trenutek z Volaričem in Kocijančičem, 16.00 Vsak dan za vas, 17.00 Poročila, 17.05 Gremo v kino, 17.50 Vaclav Kučera igra pesmi iz Južne Amerike, 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu, 18.10 Fantazija in groteska, 18.30 Nekaj lahke glasbe, 18.45 Okno v svet, 19.00, Obvestila 19.05 Glasbene razglednice, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Za prijeten konec tedna, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan, 22.15 Oddaja za naše izseljence, 23.00 Poročila, 23.05 Želimo vam prijetno zabavo, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SPORED
za nedeljo, 5. avgusta 1962

6.00—8.00 S sprejemnikom na dopust — vmes ob 6.05 Napotki za turiste, 7.00 Poročila, 8.00 Mladinska radijska igra, 8.40 Sergej Prokofjev: »Princeska na grahu«, 8.55 Glasbena medigra, 9.00 Poročila, 9.05 Z zabavno glasbno v novi teden, 10.00 Še pomnite tovariši: Gaston Charlet: Taborišče pod Ljubeljem, 10.30 Promenadni koncert orkestra RTV Ljubljana, 11.30 Majdič Polde: Taborjenje in letovanja (reportaža), 11.50 Sto taktov za dober tek, 12.00 Poročila, 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I., 13.00 Poročila, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za našo vas, 14.00 Lucijan Marija Škerjanc: Narodni napevi za solo, zbor in orkester, 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II., 15.00 Poročila, 15.15 Ob zvokih zabavne glasbe, 15.30 Chopin — Liszt — Rahmaninov — Saint-Saens, 16.00 Humoreska tega tedna — Serafim: S počitnic, 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne, 17.00 Poročila, 17.05 Športna nedelja, 19.00 Obvestila, 19.05 Glasbene razglednice, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Vaša pesem — vaša melodija, 20.50 Športna poročila, 21.00 Koncert tenorista Richarda Tauberja, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan, 22.15 Posnetki III. jugoslovanskega festivala jazza Bled 62, 23.00 Poročila, 23.05 Zaplešimo v novi teden, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Iz zgodovine NOB

Mohar M. Branko

Pozabljena

NADALJEVANJE IN KONEC

Po nekaj tednih so zopet prišli partizani, vsakega, ki je prišel, je mama vprašala po njenih. Vsi so zmajevali z glavo, nihče ju ni videl niti poznal. Kljub vsemu je mama še vedno upala, da sta živa, ranjena ali celo pohabljena. Ob tej misli se je zgrozila.

Loški potok je kmalu zaživel svoje normalno življenje. Z vsakim dnem je materi plahnelo upanje, da bo še kdaj videla svoja sinova. Neke nedelje v avgustu pa je starejša hči Milka prihitela vsa zasopla iz cerkve domov. Med ihtenjem je **povedala, da je župnik obvestil, da sta njena brata padla kot izdajavca daleč nekje pri Ljubljani. Mama je stisnila ustnice, da ne bi zaihtela. Objela in stisnila je hčer, sama pa se je zagledala skozi okno v daljavo. Po njenem bledem, od trpljenja izoranem licu, so na hčerkine lase zdrknile debele solze. Še vedno zroč v daljavo je vsa zamišljena dejala: »Ne jokaj, morda je moralo biti tako. Nista padla kot izdajavca, temveč ker sta se borila za nas vse in za svoje lepše življenje. Pojdi in umiri se.«**

Spustila je hči in tiho zapustila sobo. V kuhinji, ko je bila sama, je močno zaihtela. Njeno telo je pretresel krčevit jok. »Vedela sem, da bo tako, dva sta padla in tretji je v internaciji, samo eden je ostal.« Morda bi še ihtela, da ni v veži zaslišala korake. S predpasnikom si je obrisala solze in naprej pripravljala kosilo. Ni hotela, da bi jo kdo iznenadil v njeni bolečini. Od tega dne sta se hči in mama odevali v črno, v znak žalovanja za padlima sinovoma.

★

Minevali so tedni in meseci, ne da bi kdo omenil Mirka in Slavka. Vsak se je bal, da ne bi zadel s tem še nezaceljeno rano. Po več mesecih je tudi ona vsaj delno pozabila bolečino, se umirila in ostala bolj vase zaprta. Včasih, ko je mesec razsvetljeval njive in senožeti ter je ni nihče opazoval, je strmela preko Rajske gore tja proti Petelinjemu vrhu, kot bi pričakovala padla sinova.

Poznega oktobrskega dne leta 1942 je bila vsa družina zbrana v veliki sobi in se pogovarjala o vojni in njenih strahotah ter kdaj bo vsa ta negotovost minila. Zaradi policijske ure je bila soba temna. V tem času sta se preko njiv proti Mehtajnarjevemu skednju globoko sklonjeni neslišno pomikali dve temni senci. V rokah se je ob svitu luči leskетalo orožje. Še nekaj deset metrov in senci bosta prišli do vasi.

»Spat moramo, ura je pol dvanajstih,« je tiho pristavila mama, ki je sedela za pečjo in že dremala. Tisti trenutek se je na vežnih vratih zaslišalo rahlo trkanje. Trkanje se je ponovilo v enakih razmahih še dvakrat in utihnilo. V sobi je vladala napetost. Nihče ni spregovoril, vsi so pričakovali, kaj se bo zgodilo. Vedeli so, da ne more biti ob tej uri nihče drugi kot belogardisti, saj so bili tega že vajeni. Teh pa so se bali.

V tem napetem pričakovanju pade na okno prgišče drobnega peska, zatem še enkrat. Potem je bilo vse tiho. V sobi se ni še vedno nihče premaknil, vsi so prisluškovali. Polaščal se jih je nemir. Nato se je na vežnih vratih spet zaslišalo trkanje, vendar nekoliko močnejše. Tišino je presekal mamin glas.

»Oče, poglej, kdo je, toda ne odpiraj vrat.« je zašepetala. Trkanje se je kar naprej ponavljalo. Ko je oče odprl sobna vrata, je bilo zunaj slišati šepet in godrnjanje. Tisti zunaj je verjetno zaslišal očeta in se oglasi:

»Odprite hitro, jaz sem!«

»Kdo je in kaj hočete ob tej uri?« je s pridržanim glasom vprašal oče, glas pa mu je še vedno drhtel.

»Jaz sem, Mirko, odprite!«

»Jaz vas ne poznam, nimam nobenega sina. Imel sem ga, je že dolgo mrtev. Če kaj potrebujete, pridite jutri ob belem dnevu, sedaj ne odpiram nikomur,« se je možato odrezal oče.

»Oče! Jaz sem, Miro, in Slave je tudi, saj me vendar poznate. Lahko pridejo belogardisti in naju tukaj dobijo; odprite vendar?«

»Dejal sem, da nimam sinov in tudi ob tej uri ne odpiram nikomur. Prosim, da greste od tod in daste mir.«

Mirko je videl, da oče misli resno. Mar bo njuna pot zastonj. Doma sta in vendar ne moreta domov, lastni oče ju ne pozna Tako dolgo pot sta naredila, samo da bi videla, če so živi. Slave, ki je stražil za vogalom, je postajal nestrpen, saj je slišal ves razgovor. Vsak trenutek bi lahko prišli beli. Mirko je vedel, da mora nekaj storiti. Spomnil se je, da je v gozdovih spremenil svoj skoraj otroški glas. Zaslutil je iskro upanja.

»Oče, ali me res ne poznate po glasu, spomnite se vendar mojega glasu. Ni res, da sem mrtev, tu sem, jaz sem. Rada bi vas videla, ker ne veva, kako je z vami. Odprite, da ne bo prepozno?« Trenutek je zavladala tišina, slišati je bilo razburjeno dihanje očeta in sina na eni in drugi strani vrat.

»Ali je-e res-s, da si ti-i?«

»Da, jaz sem, oče!«

Zaškrtal je ključ in težka hrastova vrata so se počasi in previdno odprla. Oče se je skril za vrata. V sobi je bila popolna tema.

»Dober večer!« je pozdravil Mirko, ko je vstopil. Nihče ni govoril, slišati je bilo le dihanje več ljudi.

»Ali ni nobenega živega v sobi? je vprašal, ko je stopil proti sredini sobe. Od peči se je zganila temna senca in stopila mimo njega na drugo stran sobe. Nato se je prižgala petrolejka in napolnila sobo z medlo svetlobo. Rahel vzklik se je izvil sestri, ki je spoznala brata in že je bila v njegovem objemu. Pri peči je vstala mama. Ustnice so ji lahno drhtele, kot da želi nekaj vprašati, a od presenečenja ali strahu ni premogla glasu. Ni verjela lastnim očem, saj je vendar mrtev in je to samo njegov duh ali prikazen. Stopila je proti sredini sobe, držeč pred seboj razširjene roke, kot da se želi ubraniti prikazni.

»Sin, si — si res ti?«

»Da, mama, jaz sem.«

»Ah mislila sem, da je živ...«, naprej ni zmogla. Močno je objela sina, po licu pa so ji začele teči solze. To, kar je čutila globoko v srcu, ni mogla povedati, saj to ve samo mati, ki z materinsko ljubeznijo ljubi sina. Kmalu se je zavedla.

»Lačna sta, moram nekaj pripraviti.« In že je odhitela v kuhinjo. Prišel je tudi Slave. Kmalu nato je mama postavila na mizo slanino in suhe klobase.

»Tudi čaj bom prinesla«, je pristavila in odhitela nazaj. V sobi je začel tih pogovor med očetom in sinovi. Ko le ni bilo mame, je odšel Mirko v kuhinjo. Mama je sedela in tiho ihtela. Pogledala ga je s solznimi in izmučenimi očmi in dejala:

»Tako sem zadovoljna in vendar nesrečna. Za mene sta bila že mrtva. Bolečino sem prebolela in sedaj. Zopet bom vsak dan in vsako noč trepetala, če nista ranjena ali mrtva. In vendar je tako bolje. Obljubi mi, da se bosta javila, da me strah ne bo uničil in spravil v prezgodnji grob.

»Mama, sedaj tega nisva mogla storiti, v bodoče bo lažje. Ne ženite si preveč k srcu, saj nisva sama. Če bo kateri padel, bo padel za pravično stvar, verjemite, takega življenja, kot sta ga imela vi in oče, nočem imeti in za to se borim.

»Oh, da bo le res tako,« mu je ves čas pritrjevala. Gledala ga je, kot da ga še nikoli ni videla, zdel se ji je nekam tuj, nič več tako njen kot nekdaj. In prav zaradi tega ga je še bolj ljubila.

Ko je na Taboru v belogardistični postojanki ura udarila tri popolnoči, sta zapustila sobo. Odšla sta neslišno, kot sta prišla. Od tega večera je v družini nastalo novo življenje in nove skrbi, povezane s strahom. Mama je čutila, da ljubi vse partizane enako kot sinova, saj se vsi borijo za isto stvar.

★

S tem so mami nastale nove skrbi. Svojo molitev je še poglobila. Noč za nočjo je opazovala temna drevesa. Slave se je v novembru še enkrat oglasil, vendar ni bil sam. Z njim je bil Hosta France. On je postal kurir na kurirski relejni postaji TV-18, ki je taborila tostran Loške doline. V dolgih zimskih nočeh so mamo vsak teden obiskovali kurirji iz TV-18. Tudi drugi kurirji so se ustavljali. Mama je vedno našla za njih najboljše, saj je tudi hranila vse, kar je imela v tistih časih. Ko so spali, je marsikaterega pokrila s toplo odejo. Tedaj ni spala, bila je vedno na straži. Še predno so zapeli zgodaj zjutraj petelini, jih je nalahko prebudila in ponudila toplo mleko. Mate, Ivan, France, Jože, Martin, Francl, Karel in drugi, če so le mogli, so zavili k mami, saj so se pri njej počutili kot doma. Pri nji so tudi vedno dobili potrebna sporočila, včasih pa je moral očka s podatki celo k njim.

Mama se je partizanov vedno veselila, nikoli ni obžalovala, kar je storila za njih. In vendar si včasih želi, da bi jih še videla. Taka je bila Krajčkova mama, takih pa je bilo tudi mnogo drugih mater in vendar se jih vse premalo spomnimo, sedaj, ko so že onemogle.

KONEC

Poti zapirajo

Obiskali smo Gozdno upravo Kočevje (na lastno pobudo) in tov. Zadnika (na njegovo pobudo), da bi zvedeli, zakaj sta zaprla stara pota in da bi dobili izletniki in planinci na vprašanje zadovoljiv odgovor.

»NIHČE NAM NI DOVOLIL, PA TUDI OŠKODOVALI NISMO NIKOGAR«

V imenu Gozdne uprave oziroma drevesnice je povedala tovarišica Goršičeva naslednje:

— Pot smo zagradili zato, ker nam otroci, ki hodijo tu mimo na kopanje, delajo občutno škodo. Odstranjujejo nam napisne table, predvsem pa pulijo sadike. Pot smo zagradili tako, da smo namestili le dvoje vrat, se pravi z majhnimi stroški. Če pa bi hoteli drevesnici na obeh straneh poti ograditi tako, da bi bila pot prosta, bi nas to precej stalo. Drevesnico pa smo zagradili tudi zato, ker je to samostojen objekt in je prav, da vanj nima vsakdo dostopa.

Zaradi naše ograje izletniki niso dosti prikrajšani. Tisti, ki gredo na sprehod in se jim ne mudi, imajo zdaj približno pol kilometra daljšo pot, za razgled pa niso prav nič prikrajšani, saj lahko takoj za drevesnico po mahoviti romantični stezi spet pridejo na pot, ki pride iz drevesnice in se potem sprehodijo skozi borov gozd in naprej. Žal ljudje za to potko za našo vrtnarijo še ne vedo. Tisti pa, ki se jim mudi do Rožnega studenca, gredo lahko skozi Mahovnik. Menim, da nismo z zaprtjeme te poti nikogar oškodovali: ne izletnikov in ne prometa.

Na vprašanje je tovarišica Goršičeva pojasnila še, da niso nikjer vprašali, če lahko to pot zapro. Dovoljenja oziroma soglasja niso iskali zato, ker niso vedeli, na koga naj bi se obrnili — pa tudi če bi vedeli, na koga naj se, se ne bi, ker jim ta prav gotovo ne bo dovolil zapreti poti.

ZADEVA JE ZASTARELA

Pri Zadnikovih pa smo zvedeli, da je parcelico pri hiši res nekdaj presekala pešpot oziroma steza. To stezo, ki je vrisana tudi v katastru, so po vojni (ko je bilo to zemljišče državno) razširili tako, da je nastala prava cesta, po kateri so vozili celo tovornjaki s prikolicami. Leta 1950 pa so Zadnikovi to cesto, ki je bila in je še vrisana kot pešpot, zaprli. Pot je namreč njihovo majhno parcelico razdelila na dva dela. Ljudje, ki so tu hodili ali pa vozili, so pot namreč vedno bolj širili in uničevali parcelico. Ko so Zadnikovi pot zaprli, so pustili ob parceli dovolj prostora za stezo. Zaradi tega morajo ljudje zdaj res hoditi po novi stezi, ki je le za 12,5 metra daljša od prejšnje, zato pa je zdaj Zadnikova parcelica združena. Zadnikovi menijo, da ljudem, ki hodijo po tej stezi, niso napravili nobene škode. Dalje pravijo ,da je speljana nova steza že 12 let in da jim je ni treba (tudi če bi kdo želel) spet odpreti stare steze, ker so imeli ljudje po zakonu za pritožbo čas le tri leta, zdaj pa je torej zadeva že zastarala.

NARAVNI PARK OSKRUNJAMO

Pozanimali smo se še pri enem izmede članov odbora Turističnega društva, kaj meni o zapiranju oziroma preusmerjanju poti. Dejal je:

— Vsako mesto ima svoj park (Ljubljana na primer Tivoli), kamor hodijo prebivavci na sprehod in oddih. Najbližja in najlepša izletna točka za Kočevje je že od nekdaj Rožni studenec, do katerega je (bilo) 2 km. To je kočevski naravni park, ki združuje mnogo lepot (našteli smo jih že v prvem članku »Poti zapirajo«), zaradi katerih so ljudje že od nekdaj radi zahajali sem. Žal je bil ta park že med vojno pa tudi po njej malo oskrunjen. Italijani so izsekali del gozda, studenec je usahnil, zdaj pa so zaprte oziroma speljane drugod še poti, ki so že od nekdaj prišle za prebivavce mesta najbolj v poštev. Mnogo izletnikov oziroma sprehajavcev, ki nameravajo k Rožnemu studencu, se obrne in gre domov, ko vidi na primer, da je pot pri drevesnici zaprta. Zaradi vseh okoliščin, ki sem jih naštel, menim, da so taka poseganja v ta košček narave, ki je kočevskim prebivavcem za oddih in izlete nujno potreben, škodljiva. Če bi namreč začeli vsi samovoljno posegati v ta naš park, bi ga kmalu uničili ali pa vsaj napravili Rožni studenec prebivavcem nedostopen.

KAKOR BODO ZAHTEVALI INTERESI JAVNOSTI

Na oddelku za gospodarstvo pri občinskem ljudskem odboru smo se tudi pozanimali, kaj menijo o zapiranju poti. Zvedeli smo, da bi moral vsak, ki zapre pot, o tem obvestiti prej javnost in zaprositi za soglasje občinski ljudski odbor. V kolikor bodo narekovali interesi javnosti, da se pot skozi drevesnico odpre, bo občinski ljudski odbor to tudi storil.

Na sprehodu

Foto P. Š.

Sodraški invalidi in upokojenci na morju

Krajevna organizacija invalidov in upokojencev iz Sodražice je tudi letos organizirala izlet za svoje člane. Pripravljali so se ves mesec, saj je bilo treba določiti, kam bodo šli, da bi imeli od izleta kar največ. Nazadnje so sklenili iti na morje. 29. julija je ob štirih zjutraj odpeljal iz Sodražice poln avtobus veselo razpoloženih izletnikov.

Nekoliko nas je sicer skrbelo slabo vreme, vendar smo bili prepričani, da bo v Primorju sijalo sonce. Preko Boncarja in Cerknice smo prispeli v Postojno, ker pa smo na železniškem prelazu malo dalj od »Rauberkomande« morali precej dolgo čakati, smo potovanje takoj nadaljevali. Ko smo prispeli na pobočje nad Koprom in zagledali morje, je bilo razpoloženje popolno, zlasti še, ker se je tudi vreme uredilo. Marsikdo, posebno malčki, je z občudovanjem gledal morje, saj ga je prvič videl. Preko Kopra in Portoroža smo prispeli v Piran, kjer nas je že čakala majhna motorna jahta. Ker smo imeli pol ure časa, smo se malo okrepčali.

Nekaj pred osmo uro je jahta odplula proti Ankaranu. Morje je bilo nekoliko razburkano in naša »lupinica« je več ali manj poskakovala. Vendar pa z morsko boleznijo nismo imeli nobenih preglavic.

Pogled na lepote naše obale je res čudovit. Ko je posijalo sonce, so se barve morja in zelene obale prelivale kot akvareli. Ankaran je čudovito letovišče in imajo mnoge gospodarske organizacije tu svoje počitniške domove. Ta »raj« smo si ogledovali tri ure, ima pa to slabo lastnost, da so cene gostinskim uslugam nadpovprečno visoke.

Za kopanje je bilo bolj malo izgledov, ker je pihal močan veter. Venda rso se naši najmlajši vseeno zakadili v morje. Zlasti zanimiva je bila mala Gvidica, ki se je meni nič tebi nič brez mamičinega dovoljenja slekla in šla v vodo. Kopavci in gledavci so se ji prisrčno nasmejali, kajti čeprav je bila prvič na morju, se ni tako »velike vode« prav nič bala.

Opoldne smo se vrnili v Piran in se odpravili proti domu. Za nekaj časa smo se še ustavili v Portorožu in Kopru, nato pa smo se še za pol ure ustavili na gradu Socerb, od koder se nam je nudil lep pogled na naše slovensko ozemlje v Italiji. Pod nami.

Do doma nismo imeli nobenemi so bile Občine in Trst.

Nadalje nas je pot vodila skozi Postojno; spotoma smo si ogledali Predjamski grad in muzej. Tudi to je bilo lepo doživetje, saj smo se lahko spomnili naše zgodovine, Erazma Predjamskega, pa tudi polpreteklih časov iz obdobja NOB.

Marsikdo si bo mislil, če nismo nič pili. Resnici na ljubo, pili smo zelo malo. Imeli so res dobro in poceni vino, zato smo si ga privoščili nekaj kozarčkov. ga postanka več in smo ob devetih zvečer prišli vsi zdravi in zadovoljni domov. Izlet je zelo dobro uspel in se vsi skupaj zahvaljujemo organizatorjem, pohvaliti pa moramo tudi našega šoferja Janka, ki je ves čas skrbel za varno in udobno vožnjo.

Č-

Gozdni delavci na izletu

Sind. podružnica na Gozdni upravi v Grčaricah je priredila prejšnjo soboto in nedeljo za svoje delavce izlet. Udeležilo se ga je trideset delavcev iz Grčaric, Dolenje vasi in Loškega potoka. Z avtobusom so se odpeljali preko Kočevja v Plitvice, kjer so si ogledali znameniti naravni park ,nato preko Velebita v Senj in v Selce pri Crikvenici, kjer ima KGP precej počitniških hišic. V Selcah so izletniki prespali, drugo jutro pa so nadaljevali pot na Reko, v Postojno, kjer so se za nekaj časa zadržali in si ogledali Postojnsko jamo. Popoldne so se vrnili preko Rakeka in Blok zopet domov.

Na podstrešju je treslo

26. julija je posebna komisija, ki so jo sestavljali okrajni elektroenergetski inšpektor, občinski inšpektor za delo in direktor podjetja Elektro Kočevje, pregledovala v Dolgi vasi teren, da bi ugotovila, kje bi bilo najprimerneje postaviti trafo postajo. Medtem pa je k njim pritekla neka ženska in jih vprašala, če je med njimi kakšen električar, ker pri njej na podstrešju trese. Njen otrok je namreč prijel za cev, v kateri je električna napeljava in ga je močno streslo. Kmalu za tem je prijel za isto cev še nekdo, da bi se prepričal, če res trese. Seveda ga je streslo in vrglo ob betonska tla.

Komisija je odšla z žensko v hišo Jožeta Pojeta. S preizkuševavcem toka so ugotovili, da je kovinska cev, v kateri je električna žica, polna elektrike in zato smrtno nevarna.

Na tem podstrešju je nekaj dni prej popravljal električno napeljavo električar podjetja Elektro iz Kočevja. Delo je opravil malomarno. Na koncu, kjer je električna napeljava speljana v spodnje prostore, ni napravil kolena, ampak je cev močno zvil in stisnil, da je po vsej verjetnosti s tem napravil stik z ohišjem zaščitne cevi.

Podjetje raziskuje, kdo je bil malomarni delavec, ker je tistega dne delalo v vasi več električarjev. Krivca bo hkrati z delovodjem te grupe, ki je podpisal, da je delo v redu opravljeno, predlagalo za kaznovanje disciplinski komisiji.

Utopljenec v Kolpi

V ponedeljek so našli v Kolpi nad Vilharjevim jezom utopljenega posestnika in cestarja Jožeta Petrovčiča iz Dečine. Doslej še niso ugotovili, kaj ga je prignalo v Kolpine valove.

Industrija v ljubljanskem okraju

Razvoj industrijske proizvodnje v ljubljanskem okraju je bil v prvem polletju letos ugoden, zaradi česar lahko sklepamo, da bo dosežena predvidena 14 % stopnja povečanja letne proizvodnje. V prvih šestih mesecih se je industrijska proizvodnja povečala za 12 %. Najbolj se je v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečala proizvodnja v elektroindustriji in kemični industriji, in sicer za 19 %, v lesni industriji za 14 %, v tekstilni za 15 %, v gumarski za 35 % in v živilski industriji za 18 %. Tudi v tistih strokah, ki so ostale pod povprečjem, je bila proizvodnja v prvem polletju višja kakor v istem razdobju lani, razen v barvasti metalurgiji, kjer je ostala na isti ravni.

Vsekakor lahko pričakujemo v industrijski proizvodnji v ljubljanskem okraju, sodeč po prvih rezultatih polletne bilance, da bo proizvodni in izvozni uspeh v letošnjem letu ugoden.

• Za SMEH in DOBRO VOLJO •

ŽIRO ŠUŠMARJI

»Fantje, vaš zidarski kšeft se pa popoldan bolj obnese kot dopoldan.«

»Bo kar držalo, saj so tudi honorarji boljši.«

»Kaj pa žiro račune ste odprli?«

»Zakaj? — Za nas se ne briga niti občina niti banka — saj to je vendar **privatno** finansiranje!«

V ELEKTRO TRGOVINI

»Želite, mamca?«

»Dajte mi motorček z eno konjsko silo.«

»Nimamo takih, imamo pa manjše.«

Mamca malo pomisli in pravi:

»No, pa mi ga dajte z eno kurjo silo!«

SAMO IZVOLITE

Peljejo se naduti švabski turisti po Istri in med potjo srečajo starega očanca, ki jezdi osla. Ker so se hotelj malo pozabavati, ustavijo in eden izmed »izbrane« družbe pravi očancu:

»Oča, kako krasno mašino imate! Ali se ne bi lahko še mi malo popeljali z njo?«

Oča pa ne bodi len dvigne rep in vrne milo za drago:

»Samo izvolite, kar v kabino!«

POPOLNA PROŠNJA

»Dober večer, ali imate morda malo vode, sem tako lačen, da ne vem, kam bi šel spat!«